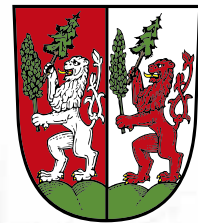

Bělohradské listy

Vydáno 23. 1. 2018 • Ročník XVIII • Cena 16 Kč

1 / 2018

Objektivem Bělohradských listů

Foto: Alena Fléglová, Jaroslav Voves, Jakub Pavlásek,
Václav Lejdar, Ladislav Stuchlík, Jan Kejval, Matěj Flégl

SÍLA REKLAMY ANEB TAKHLE TO NEBYLO

Také by se to mohlo jmenovat: O zapominání, nebo O nenápadné manipulaci s minulostí. Což je v podstatě totéž.

K úvaze na toto téma mě přivedla obyčejná reklama na stolní olej. Osobně reklamy nesnáším – jako velká část populace. Nutné zlo? Úlitba „vyspělé tržní“ společnosti? No nic. Jakmile se uprostřed filmu objeví reklama, začnu se vyjadřovat neslušně (slabý výraz) a přepínám televizi. Jenže většinou mám smůlu, reklama běží na všech kanálech ve stejném čase, abyste jí prostě nemohli utéct. Takže občas nějakou vidíte. Taky se přiznávám, že u televize spím, je úplně jedno, co vysílají, večer bývám tak unavená, že usnu u všeho. Jediné, co mě spolehlivě probudí, je právě reklama, neboť je mnohem hlasitější než předchozí pořad. Takže - než se úplně proberu - taky občas nějakou vidím. Většinou je moc nevnímám, nebo rychle zapomenu. S výjimkou těch, které vás „šťouchnou“ do očí jako očividná hloupost. Mě šťouchla ta se čtyřmi generacemi žen smažících řízky na rostlinném oleji. V úrodném a bohatém Polabí! Od dnešních časů až po sto nebo sto dvacet let zpátky!

Polabí bylo jasné – ze záběru na Říp focený z „naší“ strany. Já totiž odtamtud pocházím a pětadvacet let jsem se na Říp ze stejného úhlu dívala. A vidávala jsem babičku a maminku smažit řízky. Stejně jako jiné maminky a babičky po celé vesnici. Vždycky se smažilo, dusilo a peklo pouze na sádlo nebo na přepuštěném másle. Na tom druhém většinou pro děti. První láhev s olejem jsem viděla až ve svých dvanácti letech, což je víc jak půl století zpátky. V našem vesnickém krámku se olej neprodával, dal se koupit pouze ve městě. K nám ho přinesla nešťastná sousedka, která strčila otevřenou láhev mamince až pod nos.

„Čuchněte si, paní řídící. Že to smrdí? Že jo? Doktor chce, abych na tom tátovi vařila. Zakázal mu sádlo a máslo, že prej má vysoký tlak a že ho to zabije, když neshodí aspoň pár kilo. Že nesmím v kuchyni používat nic jiného než olej. Ve špajzu mám ještě kýbl sádla z poslední zabijačky a mám kupovat olej? No - aspoň jsem to zkusila. Táta kousl do masa, začal nadávat a už to letělo oknem. Všechno. Sežrali to psi. Řekl, že jestli chci vařit na tomhle, tak se mnou rozvede. Co já si počnu?“

(Dopadlo to, jak muselo. Sousedka se vrátila k sádlu, doktorovi tvrdila, že vaří na oleji, soused nikdy nezhubl a vysoký tlak ho o dvacet let později opravdu zabil. Při těžké práci na poli a zhruba o deset let dřív, než byl tehdejší věkový průměr.)

Nevím, na čem tehdy smažili v Praze (nebo v Brně a Plzni), ale dobře si pamatuji, že i v Polabí si lidé ve městech kupovali sádlo. Samozřejmě že ne v dnešní zašedlé podobě ve vaničce z umělé hmoty. Kupovalo se u řezníka, v syrovém stavu. Doma se nakrájelo a uchovávalo v kameninových hrncích „sádláčích“. Bílé jako sníh (za to zašedlé by se hospodyně styděly). I babička s maminkou kupovaly a škvařily sádlo, protože na rozdíl od zbytku vesnice jsme neměli záhumenek*, jen školu a knihovnu, a z těch prase nevykrmíte. Dodneška jeden z těch sádláků mám – už jen jako květináč.

Nakonec – o mnoho let později - na olej došlo. Možná z pohodlnosti – nemusel se krájet a škvařit, stačilo ho nalít na pánev - možná z přesvědčení, že je opravdu zdravější než sádlo (odborné názory na to se v průběhu času neustále mění). Chvilí nám trvalo, než jsme si na chuť oleje zvykli. Ale zvykli. Jako na všechny novinky, které nám v šedesátých letech vtrhly do života. Namátkou vzpomenu špagety, kečup nebo jar na nádobí (u něj docházelo k nechtěným záměnám, neboť se prodával ve stejné láhvi jako zmíněný olej).

Ale s čistým svědomím mohu odpřisáhnout, že ani moje babička, ani prababička řízky na oleji nikdy v životě nesmažily. Tolik k reklamě.

Záležitost s olejem je samozřejmě jen hloupost, nevinná hra, v níž dohromady o nic nejde. Na něčem ty řízky nakonec usmažit musíte.

Ale vzpomněla jsem si na ni, hned jak začala kampaň před volbou prezidenta. Prezentace kandidátů je svým způsobem také jen reklama. Dá se s ní pracovat stejně jako se zmíněným olejem. Stačí jen něco malinko posunout, trošičku ohnout a tvářit se, že to tak vždycky bylo. Je to taková nenápadná manipulace s podvědomím, která vám vsugeruje, že tohle je správné. A nejlepší. Jasná a čistá pravda. Nabízejí se dvě vysvětlení: Buď jsou tvůrci reklam a kampaní příliš mladí (tudíž to nezažili), nebo podléhají přesvědčení, že lidé zblblí přemírou informací si nic nepamatuji. Nebo si to aspoň nepamatuji přesně. Že po pár letech zapomněli, jak nejmenovaný politik zastával úplně opačný názor (protože tehdy nešlo o něj, ale o jeho kolegu), jak se jiný politik musel načas stáhnout do ústraní a převléknout kabát, aby se zapomělo na skandál spojený s jeho jménem, nebo že za závravným zbohatnutím dalšího není dědictví po dědovi odboráři.

Ještě se vrátím ke smažení. Doufám, že tím neporušuji žádný zákon o reklamě, jen chci říct, že já osobně doporučuji přepuštěné máslo. Přiznávám, že jsem ho nepoužila aspoň dvacet let (smažili jsme na oleji), ale dobrá kamarádka mi ho před Vánocemi přinesla už hotové (ušetřila mi čas – přepouštění je zdoluhavé).

Štědrovečerní ryba, řízky a vinné klobásky prostě neměly chybu. A nad pávní se vznášela nezaměnitelná a odzbrojující vůně dětství.

Čert vzal všechny reklamy, které se vám snaží něco vnutit. Vždycky je lepší zvolit to, v co věříte vy osobně. Co je vám milé a co vám vyhovuje. Tak dobrou chuť.

Hana Marie Körnerová

* Vysvětlivka pro „nepamětníky“: Záhumenek byl pozemek do výměry 0,5 ha, který JZD přidělovalo svým členům (dnes bychom řekli bonus). Na něm si mohli pěstovat plodiny pro vlastní potřebu.

2 OBJEKTIVEM BĚLOHRADSKÝCH LISTŮ

3FEJETON
(HANA MARIE KÖRNEROVÁ)

4 ZEPTALI JSME SE ZA VÁS

**5 STAROSTA ODPOVÍDÁ
ZM INFORMUJE**
(PAVEL ŠUBR)

6-7 HODNOCENÍ ROKU 2017
(PAVEL ŠUBR)

**8 260 LET OD EPIDEMIE TYFU
NA BĚLOHRADSKU**
(JOSEF ŠPŮR)

**9 TĚMĚŘ ŠEDESÁTILETÁ HISTORIE
BĚLOHRADSKÉHO UČILIŠTĚ**
(LADISLAV STUHLÍK)

10-11 VÝROČÍ ČASOPISU KRKONOŠE
(HANA FRIEDRICHOVÁ)

**12-13 DVĚ VÝROČÍ BĚLOHRADSKÉHO
SKAUTINGU**
(LADISLAV STUHLÍK)

**14 OTAZNÍKY KOLEM
ROBERTA PAVLITY**
(JIRÍ VACEK)

15 ROBERT PAVLITA Z DRUHÉ STRANY
(JIRÍ VACEK)

**16-17 ŘEMESLA V ZRCADLE ČASU
PEKAŘI**
(JAROSLAV VOVES)

18-19 UDÁLOSTI – ZAJÍMAVOSTI

20-21 TADY VŠUDE SE BRUSLILO II
(EDUARD ČELIŠ)

**22-23 HISTORICKÉ FOTKY
Z BĚLOHRADSKA**

FOTOGRAFIE NA OBÁLCE
STRANA 1 / LADISLAV STUHLÍK
BĚLOHRADSKÉ „BENÁTKY“
STRANA 24 / VÁCLAV LEJDAR
MOKRO V BAŽANTNICI

**DALŠÍ ČÍSLO
BĚLOHRADSKÝCH LISTŮ VYJDE
20. 4. 2018**

Bělohradské listy
periodický tisk územního samosprávného celku Lázně Bělohrad
Vydává Město Lázně Bělohrad
Vychází jako dvouměsíčník
Redakční rada: Ladislav Stuhlík (šéfredaktor), Eduard Čeliš,
Alena Fléglová, Hana Friedrichová, Hana Marie Körnerová,
Václav Lejdar, Josef ŠpŮr, Ing. Pavel Šubr, Jaroslav Voves.
Povoleno MK ČR pod č. E 10901
ISSN 2533-8005
Adresa: Město Lázně Bělohrad
Městské kulturní středisko,
Barákovská 3, 507 81 Lázně Bělohrad
Telefon: 739 629 482, Fax: 493 792 484
E-mail: mks@lazne-belohrad.cz
Grafika, sazba a tisk:
Tiskárna ARPA, Kotkova 792, Dvůr Králové nad Labem

Zeptali jsme se za vás

PŘESTO, ŽE JSME O ODPADECH DOSTI PODROBNĚ INFORMOVALI V BL 6/2017, NEUSTÁLE PŘICHÁZEJÍ DOTAZY K TŘÍDĚNÍ ODPADŮ. CO KAM PATŘÍ A KDO SE MÁ O JAKÝ ODPAD STARAT?

Kam s ním? - nerudovská otázka. Dalo by se říci otázka přímo nadčasová. V dnešní konzumní době stále velmi aktuální. Kam s nepotřebnou, starou, zašlou nebo zničenou věcí? Mám jednoduchou odpověď. Vše na sběrný dvůr. Tam vám poradí i pomohou jednotlivé druhy odpadu roztrdit. V případě, že odpad nemá charakter domovního odpadu, obsluha SD od vás tento odpad nepřijme. Určitě vám ale doporučí jiný sběrný dvůr nebo řízenou skládku, kam můžete tento odpad odvézt. Jedná se hlavně o stavební odpad.

V minulém čísle BL jsem dosti podrobně popsala celý systém nakládání s odpady. Nyní mi dovoluji zopakovat na konkrétních příkladech, co do kterého kontejneru patří.

Modrý kontejner na papír – noviny, časopisy, sešity, menší krabice, kancelářský papír, ale i obálky s fóliovými okénky. Nepatří sem – plata od vajec, voskovaný papír, použité kapesníky nebo roličky od toaletního papíru. Velké kartónové krabice prosím odevzdávejte na SD.

Žlutý kontejner na plasty – fólie, sáčky, plastové tašky, sešlápnuté PET lahve, obaly od pracích, čistících a kosmetických přípravků, kelímky od jogurtů, balící fólie... Nevkládejte – masné či znečištěné obaly od jídla, obaly od nebezpečných látek, videokazety.

V LB mají občané možnost od těchto kontejnerů vkládat i **nápojové krabice** od džusů, vín i mléka. Je to speciální dohoda se svozovou firmou, která tyto plasty a nápojové kartony ručně dotřídí. V jiných městech se nápojové kartony vkládají do oranžových kontejnerů. Dříve byly tyto krabice sbírány jen formou pytlového svozu. Toto rozšíření se nám zdálo pro občany výhodné.

Zelenobílé kontejnery na sklo. Do zelené části těchto kontejnerů patří barevné sklo a lahve třeba od vín, alkoholických i nealkoholických nápojů. Do bílé části patří bílé sklo a lahve od nápojů, marmelád, kečupů, lahvičky od parfémů nebo sklo z akvárií. Nepatří sem autoskla, zrcadla, plexisklo, žárovky nebo třeba varné sklo.

Kovové odpady, včetně konzerv, plechovek a víček od nápojů musí občané prozatím odvézt do SD.

V případě zájmu prosím navštivte stránky www.jaktridit.cz.

Celý systém se vyvíjí, méně či více se v průběhu času zdokonaluje. Některé požadavky jsou dány konkrétní situací, jiné výhodnými nabídkami firem a v neposlední řadě i podněty vás, občanů.

Takovým případem je i poslední změna. Přemístění kontejnerů na tříděný odpad od domu č. p. 28 v čele náměstí, určeného k demolici. Část kontejnerů (plast, papír a sklo) byla přemístěna do ulice Za Mostem, zbývající část (textil, drobné elektro) bylo zatím ponecháno zhruba na původním místě.

Další změna se chystá na SD. Tou bude propojení stávajícího areálu se sousedním areálem technických služeb. Výhodou pro občany bude hlavně lepší průjezdnost a bezpečnost v areálu.

Dovoluji mi ještě jednu připomínku týkající se domácích kompostérů. V loňském roce radnice rozdala 685 ks těchto nádob občanům i chalupářům. Do těchto kompostérů však nepatří jen tráva a listí ze zahrad, ale i slupky od zeleniny a ovoce, nasekané drobnější větve, použité čajové pytlíčky, i roličky od toaletního papíru, piliny a podobně. Ve smlouvě o výpůjčce a darování mezi městem a občanem je uvedena povinnost občana nevkládat tento biologicky rozložitelný odpad do popelnic na směsný odpad. Více o kompostování na www.kompostuj.cz.

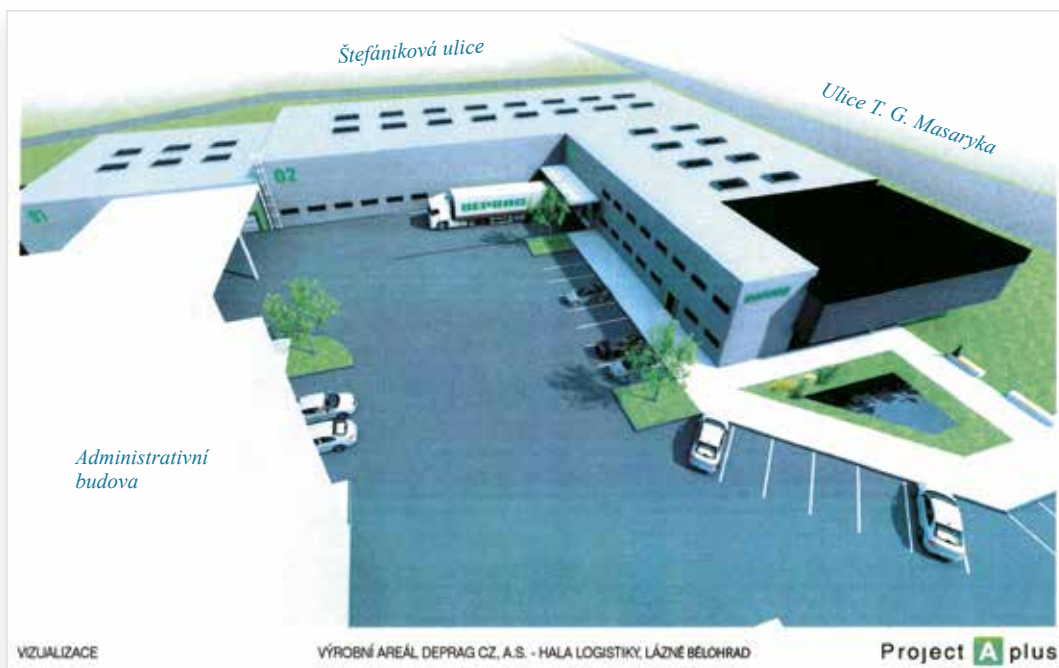
A kdo se má o jaký odpad starat?

Město LB zajišťuje pro své občany a chalupáře na svém území komplexní služby v odpadovém hospodářství. Celý systém je hrazen částečně z místního poplatku a částečně z prostředků města. Jinou skupinou jsou ale firmy a živnostníci provozující své podnikání na území města. Dle zákona o odpadech č. 185/2001 Sb., by si měl každý podnikatel své odpady zlikvidovat na své vlastní náklady. A to buď objednaním svozu odpadu u odpadové firmy, nebo sepsáním smlouvy s městem LB. Za úplatu se tím zapojí do systému zavedeného obcí. Nemělo by se stát, že podnikatel přiveze na SD odpad vznikající z jeho podnikání a bude tvrdit obsluhu, že tento odpad je vlastně odpadem domovním. Je nedůstojné pro obsluhu SD zjišťovat původ tohoto odpadu. V loňském roce se do systému města zapojilo celkem 27 menších firem a živnostníků. Tímto jim děkuji a věřím, že jejich počet ještě poroste.

Děkuji vám všem, kterým není budoucnost naší planety lhostejná a snažíte se zanechat naši zem budoucím generacím co nejčistší.

Jitka Břeská, DiS.,

vedoucí odboru vnitřních věcí MěÚ

Co připravuje postavit firma DEPRAG CZ, a. s. na volné ploše po zbourané staré výrobní hale?

Firma DEPRAG CZ, a. s. v rámci dalšího rozvoje bude stavět moderní logisticko – výrobní halu. V této hale bude z velké části logistika, dále montáž pneumatického nářadí a automatizace.

Hala bude situována v blízkosti hlavní budovy firmy. Cílem je dále rozvíjet know how firmy tak, abychom zajistili dlouhodobou perspektivu firmy a zaměstnanců.

Ing. Jiří Kotyška,
ředitel DEPRAG CZ, a. s.

Starosta odpovídá

Neuvažujete o opravě silnice na Brtev od Miletína? Je v hrozném stavu a opravu by si zasloužila.

O neutěšeném stavu této silnice samozřejmě víme. V současné době máme ale zpracován projekt a požádáno o dotaci na revitalizaci rybníku Pardoubek. Jde o poměrně rozsáhlou investiční akci, v jejímž rámci by mělo dojít k odstranění panelů ze dna, odbahnění, úpravám dna i břehů rybníku. Odvoz bahna by měl dle projektu proběhnout v zadní části rybníku, v místech, kde jsou umístěny dřevěné cvičební stroje, a poté právě po místní komunikaci propojující Brtev se silnicí II. třídy na Miletín. Nechceme totiž poškodit nově zrekonstruovanou silnici na Brtev od Stromu života ani vyvážet bahno kolem lázní. Realizace této investiční akce by v případě obdržení dotace mohla začít na podzim letošního roku. Součástí dotace jsou i finanční prostředky na opravu poškozených komunikací. To znamená, že po ukončení revitalizace Pardoubku by došlo k rekonstrukci uvedené silnice. V případě neobdržení dotace na revitalizaci Pardoubku by rekonstrukce silnice musela být hrazena z rozpočtu města a byla by závislá na rozhodnutí zastupitelů. Částečnou opravu komunikace provedeme i letos na jaře.

V novinách jsem se dočetla, že města a obce okresu Jičín vkládají vodovody a kanalizace do Vodohospodářské a obchodní společnosti Jičín. Je mezi nimi i naše město. Chtěla bych se proto zeptat na důvody tohoto kroku.

V odpovědi se vrátím do historie. Po roce 1990 mohly města a obce požádat o převod vodohospodářského majetku (vodovodů a kanalizací) ve vlastnictví státu do majetku obcí. Naše město tedy mohlo požádat o majetek, který vlastnil na území Lázní Bělouhradu státní podnik VaK Hradec Králové. Tento krok ale tehdejší vedení města neučinilo a státní majetek přešel do nově vzniklé (k 1. lednu 1994) společnosti VOS. Město Lázně Bělouhrad vlastnilo také svůj vodohospodářský majetek, který společností VOS následně pronajalo. Některá města ale zvolila postup, že také tento svůj majetek vložila v 90. letech minulého století do

VOS výměnou za akcie. Tím klesal akcionářský podíl našeho města ve VOS.

Kolem roku 2000 jsme nechali zpracovat rozbor, z něhož vyplynulo, že by se našemu městu vyplatilo vlastnit veškerý vodohospodářský majetek a sami si ho provozovat. Zkoušeli jsme zpochybnit privatizační projekt VOS a získat bývalý státní vodohospodářský majetek do našeho vlastnictví, ale nepodařilo se nám to. Valná hromada VOS pak cca v roce 2003 rozhodla, že další vklady majetku od obcí nebudou možné. Toto rozhodnutí souviselo s přípravou velké investiční akce „Čistá Cidlina“, která byla zrealizována v letech 2008 a 2009 a v rámci ní bylo vybudováno několik čistíren odpadních vod a desítky kilometrů kanalizačních stok v několika městech a obcích okresu Jičín včetně Lázní Bělouhradu.

Valná hromada VOS v roce 2016 schválila, že města a obce mohou opět vkládat svůj majetek (ať nově vybudovaný nebo historický) do společnosti. Zastupitelstvo našeho města tak vloni schválilo vklad majetku města za cca 53 miliony Kč dle znaleckého posudku do VOS, za což obdržíme akcie a výrazně se tím zvýší náš akcionářský podíl ve společnosti VOS. Valná hromada VOS v prosinci 2017 tyto vklady majetku potvrdila.

Důvodů pro vklad bylo několik. Často šlo o majetek starý několik desítek let, který bude nutně v nejbližších letech rekonstruovat. Podle smlouvy o nájmu a provozování mezi městem a VOS hradí VOS pouze opravy. Rekonstrukce a nové investice hradí majitel vodovodů a kanalizací, tedy město. Dle této smlouvy jsme od VOS ročně získávali cca 300.000 Kč, náklady na rekonstrukce majetku budou ale za desítky milionů Kč.

V minulosti hodně vodohospodářských společností předalo tzv. provozní část zahraničním společnostem a zisky a dividendy tak odcházejí do zahraničí. Vývoj ve VOS šel jiným směrem, VOS se podařilo naopak odkoupit akcie od soukromých společností a od zaměstnanců a společnost tak v současné době vlastní ze 100 % jen města a obce okresu Jičín. Nehrozí tak možnost prodeje společnosti, nevypácejí se dividendy a veškeré příjmy VOS jdou do oprav a rekonstrukcí majetku.

Dále se vkladem majetku výrazně zvýší akcionářský podíl našeho města a tím se zvýší i naše rozhodovací pravomoci ve společnosti.

O vodohospodářský majetek se budou starat odborníci ze společnosti, kterou si města a obce založily a kterou vlastní. V současné době přibývá od kraje, státu i EU povinnosti ve vztahu k majitelům vodovodů a kanalizací, které budou zajišťovat pracovníci VOS.

Významné je také to, že výrazným vkladem majetku i od dalších akcionářů nehrozí zvýšení cen vodného a stočného, které se už 5 let drží ve VOS na stejné úrovni. Samozřejmě se někomu tento vklad nemusí líbit, ale byl logickým vyústěním vývoje ve společnosti a podobný postup zvolila i další města a obce okresu Jičín.

Pavel Šubr, foto: Ladislav Stuchlík

ZM informuje

Poslední zasedání zastupitelstva města v roce 2017 se uskutečnilo **18. prosince v kulturním sále lázní**. Po kontrole plnění usnesení z minulého zasedání ZM a zprávě z jednání rady města zastupitelé schválili prodej pozemků p. p.č. 102/3 a 102/4 v k.ú. Lázně Bělouhrad a naopak neschválili záměr prodeje části pozemků p. p.č. 1278/3 a 1478/1 v k.ú. Horní Nová Ves. Dále byl schválen bezúplatný převod části pozemků v k.ú. Brtev z Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových na město a dodatek ke kupní smlouvě na odkoupení pozemku p. p.č. 74/1 v k.ú. Hřídelec. Zastupitelé poté vzali na vědomí rozpočtové opatření č. 13/2017, schválili rozpočtové opatření č. 14/2017 a pověřili radu města provedením dalších rozpočtových opatření za rok 2017. Zastupitelstvo města se zabývalo rovněž rozpočtem města pro rok 2018, který byl schválen jako schodkový ve výši příjmů 77,7 mil. Kč a výdajů 80,6 mil. Kč, a zároveň byl schválen i střednědobý výhled rozpočtu města. Zastupitelé dále schválili změnu č. 1 územního plánu, vzali na vědomí zprávu o průběhu investičních akcí města, vyjádřili nesouhlas se splnutím SOU Lázně Bělouhrad s Gymnáziem, SOŠ, SOU a VOŠ Horice k 1. 7. 2018, schválili finanční dary starostovi a místostarostovi a schválili termíny zasedání ZM v roce 2018.

Pavel Šubr

HODNOCENÍ ROKU 2017

Hodnocení roku 2017 začnu finanční situací města. Hospodaření města skončilo **přebytkem ve výši 31,5 mil. Kč**. Pozitivně se do hospodaření promítly především dvě záležitosti. Jednak rychle rostoucí daňové příjmy města (meziročně o více než 4 mil. Kč, t.j. o 9,9 %), jednak příjmy z prodeje majetku (zámek, dětská léčebna, stavební pozemky).

Potěšitelné je, že noví majitelé **zámku** (Elisabeth Arms, a. s.) a budovy rehabilitace **dětské léčebny** (Lázně Bělohrad, a. s.) zahájili rekonstrukce obou objektů. Město prodalo také 10 stavebních parcel v Brtvi, Tyršově ulici a v Kotykově aleji, překvapil nás ale malý zájem občanů města o tyto **stavební pozemky**. Koncem roku došlo k prodeji části pozemku za „lesní správu“, kde nový majitel budovy **lesní správy** připravuje její rekonstrukci na byty a zároveň na pozemku odkoupeném od města chystá výstavbu bytového domu s 12 malometrážními startovacími byty, které ve městě chybí.

Samo město v loňském roce proinvestovalo zhruba 23,4 mil. Kč. Mezi největší investiční akce patřila **dostavba sportovního areálu u Bažantnice**, kde byly vybudovány 2 tenisové kurty, 2 kurty na beachvolejbal a přístavba

k tenisové hale se sociálním zázemím a zázemím správce. Úpravy terénu a výsadba zeleně proběhnou na jaře a sportovní areál bude slavnostně otevřen 26. května 2018 při Zahájení lázeňské sezony. Bohužel o původně potvrzenou dotaci z Ministerstva školství mládeže a tělovýchovy město po známé kauze na ministerstvu přišlo, neboť celý investiční dotační program byl zrušen.

Další významnou investiční akcí přecházející z roku 2016 byla **rekonstrukce kanalizace a komunikace v Nerudově aleji**. Realizací akce došlo k vyřešení odvádění odpadních vod v této lokalitě i ke zlepšení vzhledu další části města. Po rekonstrukci vnitřních prostor **hasičské zbrojnice a knihovny** v roce 2016 město vloni získalo dotaci na zateplení této budovy. Proběhla tak výměna oken, vrat a dveří a zateplení střechy a fasády. Také zde budou definitivní úpravy fasády a terénní úpravy provedeny na jaře. Město dále získalo dotaci na pořízení **685 kompostérů**. Ty byly na podzim rozdány občanům města a věříme, že tímto opatřením dojde ke zkvalitnění třídění komunálního odpadu a tím snížení nákladů města na jeho svoz a likvidaci. Město dále vybudovalo cca 40 nových **parkovacích stání ve městě**, v některých lokalitách došlo i k úpravám chodníků, byla vybudována nová stání pro **kontejnery na tříděný odpad** a byl zvýšen i počet kontejnerů rozmístěných po městě. Na podzim proběhla výstavba **dvou sdružených kanalizačních přípojek** v Horní Nové Vsi proti benzinové pumpě, kde nový povrch bude položen v letošním roce. V průběhu roku byla zakoupena **2 vozidla Dacia Dokker** pro potřeby technických služeb a městského kulturního střediska a technické služby získaly s využitím dotace nákladní **elektromobil**, který nahradí jedno vozidlo Multicar.

Z menších akcí je nutné jmenovat **výsadbu aleje v Dolní Nové Vsi** na „Hrádek“, **rekonstrukce bytů** v č. p. 20 na náměstí K. V. Raise, v Kotykově aleji a v domě s pečovatelskou

službou, kde se snažíme vyjít vstříc nájemníkům a některé byty rekonstruujeme na bezbariérové, nebo rozsáhlé **opravy komunikací** ve městě. **Ve škole v Brtvi** byla provedena oprava sociálního zázemí, vyměněna okna v přízemí budovy a zhotovena kanalizační přípojka. Zároveň připravujeme projekt na vybudování terasy a rekonstrukci budovy na 4 byty. V **kulturním domě ve Hřídleci** došlo k výměně oken a dveří v přízemí budovy a v okolí **hasičské zbrojnice v Dolní Nové Vsi** byla položena zámková dlažba a budova byla odvodněna.

Město také projekčně připravilo několik investičních akcí. Koncem roku jsme obdrželi dotaci na projekt **revitalizace zeleně ve městě**, realizace akce byla odsoutěžena a na jaře 2018 dojde k rozsáhlé výsadbě dřevin ve městě. Projekčně je připravena také druhá etapa revitalizace zeleně, t.j. **revitalizace zámeckého parku**, a letos na jaře budeme žádat o dotaci. Na podzim byla projekčně dokončena akce **revitalizace rybníku Pardoubek** (odbahnění rybníku, odstranění panelů ze dna, úpravy břehů) a také na tuto akci jsme požádali o dotaci. Dotaci máme rovněž potvrzenou na nákup **dopravního automobilu** pro zásahovou jednotku Sboru dobrovolných hasičů.

Hodně diskusí vyvolala příprava stavby **nové radnice** v čele náměstí K. V. Raise. Ve hře bylo i odkoupení budovy Lázeňského hotelu, nedošlo ale k dohodě na ceně s jejím majitelem. Zastupitelstvo města nakonec schválilo vypsání **otevřené architektonické soutěže**. Do 15. prosince 2017 jsme obdrželi 58 návrhů řešení nové radnice a na přelomu roku je hodnotila architektonická porota. Věříme, že na jaře budou zahájeny projekční práce na vítězném návrhu. Na **odstranění původních budov č. p. 27 a 28** město získalo 80 % dotaci, podmínkou ovšem je dokončit demolicí do května 2018 a do května 2021 na místě zkolaudovat novou veřejnou budovu.

Projekčně se dále připravují **protipovodňová opatření na Dolní Nové Vsi**, kde není jednoduché splnit podmínky efektivnosti opatření tak, abychom mohli žádat o dotaci. Zpracována byla studie **cyklostezky propojující Horní Novou Ves s Dolním Javořím**, nakonec nedošlo k dohodě s majiteli jednoho pozemku na naplánované trase cyklostezky. Museli jsme tak zpracovat novou studii, ta ale naráží na nesouhlas orgánů životního prostředí (Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky).

Z dalších připravovaných projektů bych chtěl jmenovat **rekonstrukci kuchyně a zázemí v základní škole, výstavbu parkovacích stání a chodníků ve vnitrobloku sídliště, obnovu komunikací v Horní Nové Vsi, Dolní Nové Vsi a U Lva, třetí etapu výstavby chodníků v Horní Nové Vsi, zateplení a vnitřní rekonstrukci „školičky“, kanalizaci ve Hřídenci, prodloužení vodovodního řadu pro domy v Komenského ulici atd.**

Město získalo i dotaci na **informační a komunikační systémy**, z níž budou financovány např. nové webové stránky města, docházkový systém atd. V průběhu roku byla projednávána a schválena **změna územního plánu** města č. 1.

Významným krokem zastupitelstva města bylo **zrušení heren**. Postupně tak činí i další města a významné je, že stát z tohoto důvodu změnil rozdělování výnosů z heren a loterií a podíl od roku 2018 získávají nově také města, která na svém území herny zrušila. Město tak proti původnímu předpokladu v roce 2018 nepřijde o zhruba 2,4 mil. Kč.

Ke konci roku proběhlo výběrové řízení na firmu provádějící **svoz komunálního odpadu**. Svoz bude v našem městě i nadále provádět firma Severočeské komunální služby, ale se dvěma změnami. Úhrada města za svoz nebude dle počtu svozových nádob, ale dle váhy odváženého odpadu (to se netýká občanů), a město přebírá provozování sběrného dvora, které budou zajišťovat technické služby. Místní poplatky pro občana za likvidaci komunálního odpadu zůstává i nadále ve výši **500 Kč ročně**.

Na podzim rozhodla rada města o rozšíření činnosti **pečovatelské služby**. Tato změna byla schválena a podpořena dotací ze strany Královéhradeckého kraje a od 1. února 2018 pečovatelská služba působí ve městě ve všední dny až do 19 hodin.

Hodně diskusí na zasedání zastupitelstva města přineslo jednání o **bezúplatném převodu tří hřbitovů** od Římskokatolické farnosti na město. Schválen byl převod hřbitovů ve Hřídenci a na Byšičkách, bělohradský hřbitov převeden nebyl, ale město přispělo místní farnosti na opravu poškozené hřbitovní zdi.

Zastupitelstvo města na svém zasedání rovněž schválilo **klad vodohospodářského majetku** ve vlastnictví města v hodnotě cca 53 mil. Kč dle znaleckého posudku do Vodohospodářské a obchodní společnosti. Tento majetek město doposud VOS pronajímalo, náklady na nutné rekonstrukce tohoto majetku ale přesahují možnosti města a nájem od VOS je zdaleka nepokryje. Podobný postup zvolila i další města v rámci okresu Jičín.

Ve druhé polovině roku připravil Královéhradecký kraj optimalizaci středního školství. V návrhu bylo zrušení **SOU Lázně Bělohrad** do dvou let a rovněž zrušení projektu na zateplení sportovní haly a budovy SOU. Po dramatických jednáních a protestech zástupců řady měst a školských zařízení bylo nakonec zastupitelstvem Královéhradeckého kraje přesto schváleno sloučení nebo splynutí 21 škol do 10 subjektů. Schváleno bylo splynutí SOU Lázně Bělohrad s Gymnáziem, SOŠ, SOU a VOŠ Hořice (bývalé hořické školy Gymnázium, Obchodní akademie a SZTŠ) a vytvoření nového subjektu Zemědělská akademie Hořice. Bělohradské učiliště přišlo o 3 učební obory kuchař – číšník, zedník a podnikání a hlavní důvod optimalizace (malý počet žáků v SOU Lázně Bělohrad a tím ekonomika provozu školy) tak není vůbec řešen. Projekt **zateplení sportovní haly** a budovy SOU nakonec zrušen nebyl a stavební firma již práce na zateplení obou budov zahájila.

Významné investice ve městě a jeho nejbližším okolí uskutečnily nebo připravují další organizace. Ze strany Správy silnic Královéhradeckého kraje došlo k rekonstrukci **silnice II. třídy** a mostů v Dolní Nové Vsi směrem na **Hořice** a rovněž **silnice II. třídy a mostu v Kotykově aleji směrem na Jičín**. V této souvislosti město ve spolupráci s Královéhradeckým krajem zajistilo vykácení nevrtné poškozených stromů a prořez dalších lip a zároveň výsadbu nových lip, které do budoucna vytvoří novou alej. V Kotykově aleji a v ulici T. G. Masaryka proběhla ze strany firmy Innogy **výměna nízkotlakého plynovodu** na středotlaké vedení. Tato výměna bude pokračovat i v dalších ulicích města. Vodohospodářská a obchodní společnost, a. s. získá

la stavební povolení a dotaci na **rekonstrukci úpravny vody** v Lázních Bělohradě, která by měla být zahájena po výběru zhotovitele v roce 2018. Další investice připravují firmy DEPRAG CZ, Lázně Bělohrad, a. s., ČEZ, Správa železniční dopravní cesty a některé další.

Na městském úřadě došlo k dokončení opatření vyplývajících ze závěrů **personálního auditu**. Existují tak nyní 4 odbory – vnitřních věcí, sociálních věcí, stavební a investic a správy majetku. Od 1. července nastoupil nový tajemník městského úřadu Ing. Karel Nohejl s bohatými zkušenostmi ze státní správy. Technické služby města, Městské kulturní středisko Lázně Bělohrad a Městská knihovna Lázně Bělohrad fungují jako organizační složky města bez vlastní právní subjektivity. Město získalo také dotaci v rámci projektu „Moderní a otevřený úřad Lázně Bělohrad“ na zpracování strategických dokumentů vzdělávání úředníků a zastupitelů atd., jejíž přijetí nakonec zastupitelstvo města neschválilo.

Ve městě se tradičně uskutečnilo hodně **kulturních a sportovních akcí**, nejvyšší návštěvnost zaznamenala tradičně Strašidelná Bažantnice, přes tisíc posluchačů navštívilo koncert Ewy Farné, hodně diváků přišlo na Zahájení lázeňské sezony, na Mezinárodní folklorní festival „Pod Zvičinou“ a na některé další akce, kterých **Městské kulturní středisko Lázně Bělohrad** připravilo na 70! O dění ve městě informují už 17 let Bělohradské listy, které se stále těší velkému zájmu občanů a návštěvníků města. Po několika personálních změnách a rekonstrukci budovy **Městské knihovny Lázně Bělohrad** se její provoz na podzim stabilizoval včetně pořádání besed, přednášek a podobných akcí. Novinkou mezi tradičními sportovními akcemi ve městě byl vloni závod Českého poháru v orientačním běhu. Zastupitelstvo a rada města tradičně pořadatele akcí výrazně podporují stejně jako dlouhodobou kulturní, sportovní a další zájmovou činnost organizací ve městě. Největší podpora je tradičně cílena na práci s dětmi a mládeží.

V prosinci zastupitelstvo města schválilo **rozpočet města pro rok 2018** jako schodkový ve výši příjmů 77,7 mil. Kč a výdajů 80,6 mil. Kč, na investice je v něm určeno zhruba 27,5 mil. Kč. Vzhledem k zůstatku na účtech města ve výši 31,5 mil. Kč a předpokladu výrazného zvýšení daňových příjmů města v roce 2018 o cca 7 mil. Kč (od 1. ledna 2018 dochází k novele zákona o rozpočtovém určení daní, kdy obce a města získají vyšší podíl na DPH a současně větší vliv na rozdělování sdílených daní bude mít počet žáků základních a mateřských škol) lze v průběhu roku předpokládat i navýšení částky určené právě na investiční akce.

Závěrem měně, vážení spoluobčané, dovolte, abych vám jménem svým i jménem zastupitelstva a zaměstnanců města popřál **do nového roku 2018** hodně zdraví, osobní i pracovní spokojenosti a také hodně životního optimismu.

Ing. Pavel Šubr - starosta města, foto: Petr Laušman, Václav Lejdar, Ladislav Stuchlík

260 let OD EPIDEMIE TYFU NA BĚLOHRADSKU

Již v dřívějších vydáních Bělohradských listů jsme psali o všeobecném hladomoru, který zapříčinil v letech 1771 a 1772 značný úbytek obyvatel celého českého království a i Bělohradska, psali jsme i o epidemii cholery na Bělohradsku z r. 1832 a r. 1866. Dnes pojednáme o další z epidemií, která se na Bělohradsku rozšířila době vlády císařovny Marie Terezie za války sedmileté v r. 1758.

Císařovna Marie Terezie

ZA VLÁDY MARIE TEREZIE, V DOBĚ VÁLKY SEDMILETÉ

V r. 1756 byl v Evropě rozpoután válečný konflikt, tzv. **válka sedmiletá (1756-1763)**, mezi evropskými mocnostmi – Velkou Británií, Pruskem a Portugalskem na jedné straně a Francií, Španělskem, Saskem, Rakouskem, Švédskem, Ruskem a Svatou říší římskou na straně druhé. Šlo o nadvládu na kontinentě, o kolonie a o ovládnutí moří. Důsledkem války bylo pak „kvartýrování“ a přesuny množství rakouského a i nepřátelského vojska pruského krále Fridricha II. naší krajinou. Prusové v rámci svého jarního tažení dne **18. dubna 1757** vtrhli u Liberce, Trutnova a Náchoda třemi proudy do Čech a jedna pruská armáda se 21. dubna utábořila v prostoru mezi B. Poličany, Miletínem a Č. Třešnou.

BĚLOHRAD ZA VÁLKY A V R. 1758

Již v prosinci r. 1756 „kvartýrovali“ u Bělohradu rakouští vojáci praporu mjr. Viglia z pěšího pluku Leopolda hraběte Dauna, kteří dokonce v bělohradském kostele dne 17. 12. a dne 22. 12. křtili své děti.

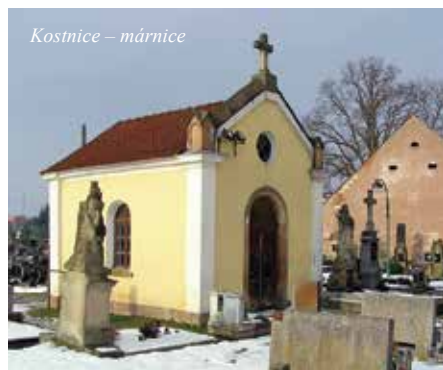
Dne 24. 4. 1757, na sv. Jiří, se pruská armáda ležící u Miletína hnula k Jičinu a dále ku Praze, přičemž třemi proudy protáhla Bělohradem. Jeden proud táhnul z Č. Třešné kolem Doleního dvora na Hrádek, Š. Lhotu a Mlázovice, druhý od Tetína kolem Homolky a zámku a dále na Choteč, třetí od Brtve přes H. N. Ves a „maršovkou“ na Lány a Hřídelec.

V srpnu r. 1758 pak kolem Bělohradu leželo rakouské vojsko od pluku vévody Leopolda z Arenbergu, a to pod Hůrou Na Popluží i na západní straně v prostoru od Německého kopce k jihu k Jesenu (dnes U Dubu) a dále k jihu kolem hájku U Lva (dříve Kněžský háj) a po Hrádku až na pole k Dolenímu dvoru. Nejinak tomu bylo v Holovousích a okolo Hořic a Miletína. Jaká asi byla hygiena, kde asi ty tisíce vojáků konaly svoji tělesnou potřebu?

V tomto roce byl bělohradským farářem Václav Král a bělohradským učitelem a městským písařem v jedné osobě **Jan Vlach**. A právě on o událostech války a popisované epidemie u nás zanechal zprávu v nejstarší městské pamětnici. Měl k tomu blízko, protože se všech mší, křtů a pohřbů spolu s farářem účastnil. Jeho záznamy pak jako první zveřejnil náš spisovatel K. V. Rais ve svých „Vzpomínkách“.

VOJENSKÉ NEMOCNICE – PRAPŮVOD EPIDEMIE R. 1758

V únoru toho roku vypukla epidemie nakažlivé nemoci, která obyvatelstvo Bělohradska kosila po celé farnosti. Rozšířila se z Miletína, ze čtyř tamních vojenských nemocnic sloužících ubytovanému rakouskému vojsku. Snad prvním, kdo na tuto nakažlivou nemoc v Bělohradě zemřel, byl František Luxenberg, pětáctýřicetiletý kočí vévody z Arenbergu. Nemocí podlehl dne 3. února v bělohradské vojenské nemocnici zřízené v panské „pazderně“. Tehdy v tom roce u nás zemřelo nejméně 264 osob. Např. v květnu bylo denně až 7 pohřbů. Zemřelých však bylo jistě mnohem víc, neboť řadu úmrtí nestačil farář pro jejich množství v matrice „*funusů*“ ani zaznamenat. Dle nařízení, které mělo šíření epidemie bránit, nebylo dovoleno zemřelé nosit do kostelů a tam sloužit zádušní mši, ale mrtví v rakvích byli voženi na sánkách či trakařích rovnou do kostnice a odtud přímo ke hrobům a až tam se

Kostnice – márnice

farář za zemřelého pomodlil. Tehdy nikdo ze strachu z nakažení nechtěl ani vůz s potahem pro převoz zemřelých zapůjčit a i kantorovi bylo farářem zakázáno zemřelé z domu na hřbitov doprovázet, a pokud snad by zemřelého doprovodil, pak bez obvyklého zpěvu, a chovat se musel tak, jakoby rakev s tělem ani neviděl.

PROBLÉMY S POHŘBÍVÁNÍM NEBOŽTÍKŮ A NEPŘEDSTAVITELNÝ ZÁPACH

Bylo též nařízeno mrtvolu sypat nehašeným vápnem ze sudů v kostnicích k tomu účelu připraveným a mrtvolu pochovávat pouze ve vysmolených truhlách. Podle tohoto nařízení bylo pak naloženo s tělem jedné zemřelé ženy z Brtve a též i s tělem sedmačtyřicetiletého baráčka **Frydrycha Škutiny** (* 7. 4. 1711), který se svojí rodinou bydlel a zemřel v dnes již dávno zaniklém domku č. p. 15 v Černíně na návsi. A kantor Vlach zaznamenal: Vápno však v letním čase těla zemřelých „*více rozežralo a smrad veliký učinilo, že měl p. páter s kantorom a jinšima co nos sobě zacpatí*.“ Od sypaní vápna se po těchto dvou opatřeních upustilo. Ani pohřeb tohoto Škutiny – o němž víme jistě, že v tom roce zemřel a že byl na bělohradském hřbitově pochován – nebyl v matrice zaznamenán. Taková to tehdy byla hrůza.

No, a aby usedlosti vylištěné epidemií nezůstaly bez hospodářů a hospodyň, drželi pak někteří hospodáři od tohoto roku i dvě usedlosti a ve farnosti bylo v tomto roce oddáno 50 novomanželských párů a narodilo se 83 dětí.

DR. L. RIEDL – PŘÍČINOU BYL TYFUS, ČI „HLAVNIČKA“

Nevíme určitě, která z nakažlivých nemocí epidemii způsobila, protože se nikde nedochovály žádné písemné zprávy o jejich příznacích u nemocných, a tak se musíme spolehnout na odborné posouzení primáře novopacké nemocnice Dr. Ladislava Riedla, které v r. 1929 zveřejnil ve vlastivědné monografii Novopacko, díl III. na str. 660. Tam ve svém článku uvedl, že se pravděpodobně jednalo o tyfus „*šířící se podél vody... a v popředí jsou střevní obtíže*“.

EPIDEMIE NAKAŽLIVÝCH NEMOCÍ V SOUČASNOSTI

Jednou z nakažlivých lidských nemocí je AIDS a na Ukrajině se epidemicky šíří. Podle současných a v českých médiích publikovaných zpráv se šíří vůbec nejrychleji na světě. Světová zdravotnická organizace zveřejnila, že tam žije až půl milionu HIV pozitivních, z čehož se léčí jen asi každý pátý nemocný, a denně na ní umírá „*jedno fotbalové družstvo*“. A co je toho příčinou? Válečný občanský konflikt mezi východem a západem tamního území spojený s velkou migrací obyvatelstva. A nejen to. Pamatujme na to. Je to blízko od nás.

Josef Špůr, foto: J. Špůr a internet

Téměř šedesátiletá historie bělohradského učiliště

Veškeré počátky učiliště jsou spojeny s bělohradským zámek a datem 24. srpna 1959. V té době tady byl dětský domov a zvláštní škola. Na popud tehdejšího pracovníka a posléze zakladatele a ředitele učiliště Ing. Karla Pumra byl dětský domov přestěhován do Dětenic a sem bylo přemístěno učiliště z provizoria v Nové Pace.

Učni na lyžařském výcviku, uprostřed ředitel učiliště Ing. Karel Pumr

Učiliště zahajovalo výuku opožděně a za plného provozu dětského domova. Školní rok se rozběhl o týden později pro obory chovatel a zemědělec a do Zemědělské mistrovské školy se nastupovalo až 16. září.

Veškerý provoz školy byl zajišťován v zámku. Školní výuka, odborné dílny, ubytování a kuchyně byly umístěny v jedné budově. Zemědělské stroje parkovaly vedle zámku.

Do roku 1967 se zde vystřídalo na 500 žáků a 1. září 1967 byla škola přejmenována na Zemědělské odborné učiliště. V roce 1970 byla zakoupena budova Kotykova mlýna a přilehlá louka. Začalo se zde budovat mechanizační středisko. Nejprve bylo vystěhováno mlýnské zařízení a ze stodoly vznikla první dílna a poté byly budovány další. Mimo dílen vznikl v budově mlýna i internát. Díky uvolnění prostor v zámku bylo možné zmenšit pokoje chlapců.

Další podstatná změna nastala při sloučení s učilištěm v Mladějově v roce 1975. To již byl v chodu obor traktorista opravář. Budoucí traktoristé chodili do školy v Bělohradě a kaž-

Strojní technika zaparkována vedle zámku

dý den jezdili školním autobusem na praxi do Mladějova. Mezníkem v historii učiliště byl první leden 1977, kdy došlo ke změně zřizovatele. Východočeské KNV předalo vedení Institutu výchovy a vzdělávání Ministerstva zemědělství v Praze. Nastal ohromný rozkvět učiliště. Budovala se nová škola, na kterou navázala i sportovní hala nebývalých rozměrů 42 x 24 m a výškou 10 m. Vše svépomocí. Tady se vyškolila řada zednických učňů, kteří bělohradským učilištěm prošli. Škola byla slavnostně otevřena 28. srpna 1980. Díky přestěhování školy a uvolněním prostor v zámku se výrazně rozšířily a zlepšily podmínky pro ubytování žáků.

Ze stavby nové školy

Přestavbu a nové prostory v Kotykově mlýně budovali zedničtí učni místního učiliště

V roce 1977 byla škola zařazena do sítě středních škol a přejmenována na Střední odborné učiliště. Vzniklo nástavbové studium zakončené maturitou existující dodnes.

V roce 1981 zemřel bývalý ředitel Ing. Karel Pumr. Otěže vedení krátce předtím přebíral Ing. Jiří Helinger, který je držel do roku 2002.

Zajímavým obdobím byl příchod 16 učňů z Vietnamu, kteří byli ubytováni v Kotykově mlýně.

Budova zámku při jedné z mnoha přestaveb a modernizací

V roce 1997 došlo ke sloučení s hořickým SOU, které fungovalo od roku 1960 a mělo zhruba 180 učňů v jediném oboru Opravář zemědělských strojů. Škola se přesunula do Bělohradu. Dílny hořického učiliště v bývalém STS Chvalina byly využívány do roku 2001, než se podařilo vybudovat potřebné zázemí v Bělohradě.

Ředitel Ing. Jiří Helinger předává studentům stužky na maturitním plese

V roce 2002 byl zrušen Institut výchovy a vzdělávání na Ministerstvu zemědělství a učiliště přešlo zpět pod Královéhradecký kraj.

V roce 2003 převzal vedení Mgr. Pavel Petr. Nastala optimalizace škol. Nastala akce „škatulata, škatulata hýbejte se“. Část učilišť se zrušila, část přejmenovala a jiná se sloučila. I bělohradské učiliště prošlo řadou kritických období. Velkou zásluhu na zachování učiliště měl starosta Ing. Pavel Šubr s ředitelem firmy Deprag CZ, a. s. Ing. Jiřím Kotyškou.

Během let se několikrát změnila skladba učebních oborů a tomu byly přizpůsobovány i prostory potřebné k výuce a praktické výchově.

V roce 1992 připadl zámek městu, ale došlo k vleklým soudním a restitučním sporům. Teprve v roce 2009 přešel definitivně do majetku města. Z důvodů dalšího plánovaného využití byl v roce 2010 internát ze zámku vystěhován a učiliště dostalo pro internát do pronájmu prostory v areálu U Lva.

Ladislav Stuchlík, foto: archiv

Dílny učiliště

50 LET časopisu KRKONOŠE

Rozhovor se spisovatelem a výtvarníkem Jiřím Sehnalem.

Pane Sehnale, byl jste u zrodu časopisu Krkonoše, byl jste jeho iniciátorem, co vás k tomu přimělo?

Po maturitě na sochařské škole v Hořicích jsme obdrželi tzv. „umístěnky“, a mně přidělili Prešov. Málem jsem omdlel... Umístěnka? Exil! Představa, že budu celý den bušit do kamene a po večerech sepisovat Prešovské elegie, mě vytočila natolik, že jsem umístěnku odmítl a odešel do Prahy makat do fabriky. O něco později moje žena ukončila studia na lékařské fakultě a jako budoucí působiště zvolila nemocnici ve Vrchlabí.

Takže jste s manželkou odešel do Vrchlabí?

Další náhodná shoda okolností. Seděl jsem v Praze v kavárně Slávia a nad kafem listoval Rudým právem, v jehož inzertní rubrice stálo: *Správa Krkonošského národního parku přijme redaktora a grafika Zpravodaje KRMAP... atd. Heuréka!*, vyběhl jsem ven, zhluboka se nadechl a krátce nato, v září 1966, jsme odešli do Vrchlabí.

Tak ne časopis Krkonoše, nýbrž podnikový Zpravodaj?

Přesně tak. První zklamání. Čtvrtletník, útlý sešitek formátu A5, dvě barvy, mizernej papír, pár suchých informací o provozu KRMAPu, několik neostrých fotek. Černobílých. V průběhu redikování čtyř čísel Zpravodaje se mi podařilo zvýšit úroveň zpravodaje natolik, že jsem řediteli parku Miroslavu Klapkovi předložil svou vizi časopisu formátu A4 s barevnou obálkou a titulem KRKONOŠE. „Vy ste se snad úplně zbláznil?!“ vykulil na mě ředitel oči. „Víte, řediteli, mám takovej nápad...“ špitl jsem, a ředitel mě přerušil: „Vraťte se ke svému stolu a makejte na dalším čísle zpravodaje!“ Odešel jsem bez pozdravu. Po chvíli si mě opět zavolal k sobě: „Poslouchám, povídejte...“ řekl a ponořil se do svého křesla. Za týden nato jsme společně jeli do Prahy na ministerstvo kultury se žádostí o povolení k vydávání periodika s názvem KRKONOŠE. V těch šedesátých letech politického uvolnění a celonárodní euforie šlo všechno poměrně rychle a hladce.

Kdy vyšlo první číslo, jaký byl počáteční zájem o časopis?

Uzávěrka byla 10. února 1968 a první číslo vyšlo na jaře 1968. Situace v polygrafickém průmyslu nebyla jednoduchá. Tak třeba fotochemické matrice (štočky) pro obálku časopisu vyráběla Severografie Liberec, obálku tiskla Severografie Turnov, sazbu a tisk Východočeské tiskárny Semily. Zpočátku jsme tiskárny objížděli gazíkem, ředitel řídil, neboť se považoval za výborného řidiče, protože na ONV Trutnov byl externím členem jakési komise pro bezpečnost silničního provozu. Tak například jsme jednoho únorového dne jeli do tiskárny v Semilech. Mrzlo až praštělo, sněhu po kolena, mantinely při okrajích silnice připomínaly zmenšené Krkonoše. Bylo ráno, ještě tma, trochu mlha. V jedné nepřehledné zatáčce v Sytové (na jedné straně skály, na druhé napůl zamrzlá Jizera) jsem upozornil ředitele na světla reflektorů za skálou. „Dyť vím,“ sevršel pevně volant a ještě přidal plyn. Ze zatáčky se vynořil autobus a... rána jako hrom. Protijedoucí autobus visel nad strží a jeho řidič se s ředitelem hádali, kdože jel více středem vozovky. Samozřejmě že slovní duel díky své funkci v komisi pro bezpečnost silničního provozu vyhrál ředitel. Od té doby jsem

už po tiskárnách jezdil sám. Ale abych vám odpověděl na druhou část vaší otázky, jaký byl počáteční zájem o časopis, vím jen, že jeho první číslo bylo zcela vyprodáno, poněvadž jsme distribuci svěřili PNS (Poštovní novinové služby), takže se časopis dostal do všech koutů naší země.

Stal jste se nejmladším šéfredaktorem v republice, jaké bylo složení redakční rady? Odpovídalo pracovní nadšení tehdejší politické atmosféře?

Jak už jsem řekl, národ v té době žil v naději na lepší časy, mezilidské vztahy se upevnily, optimismus nezřídka přerůstal v nadšení. Tak tomu bylo i v redakční radě Krkonoš. Zástupcem šéfredaktora byl Miroslav Hladík (+), jeden ze zakladatelů národního parku, lesní inženýr Josef Fanta (dnes univerzitní profesor v Amsterdamu), RNDr. Jan Čerovský (+), zakladatel environmentální výchovy, historik Miloslav Bartoš, spisovatelka Marie Kubátová (+), terénní pracovník Ing. Václav Veselý (+), náčelník horské služby Otokar Štětka (+), Ing. Vladimír Šatný (+) a historik PhDr. Vladimír Wolf (dnes profesor Pedagogické fakulty v Hradci Králové).

Ještě v témže roce přijala Správa parku dva pracovníky, odborníky na slovo vzaté: RNDr. Petra Milese, ornitologa (+) a RNDr. Jana Štursu, botanika. A přihlásili se i externí autoři: Básník a spisovatel Petr Prouza, kreslíř Vladimír Renčín (+), Vladimír Jiránek (+) a Honza Vyčítal, lavinový odborník Valerian Spusta, fotografové Ing. Jiří Havel a Prof. Zdenko Feyfar. Pracovat s takovým týmem bylo - řečeno dnešním jazykem - super. S výjimkou několika fejetonů a dvou nebo tří reportáží jsem se autorsky nijak neprezentoval, neb jsem zastával názor, že funkce šéfredaktora nespočívá v publicistice, nýbrž v její iniciaci. Stejného názoru byl i ředitel (vydavatel) Miroslav Klapka. Byl to Boží tvor. Žádný intelektuál nebo mudrc, ale zemitý horal s intuicí a zdravým selským rozumem. A problémy řešil úžasně lidsky. Já jeden takový měl - včasnou docházku do zaměstnání. A tak jsem jednou přišel do práce a na stole, pod sklem, byl lístek: „Sehnale, Sehnale, je 10.30 a židle ještě studená!“ Takže jsem přišel za ním a řekl mu: „Víte, řediteli, židle bez inspirace je jen kus obyčejného dřeva.“

Jakými tématy se časopis zabýval? Změnila se časem?

Nezměnila. Na prvním místě to byla struktura a ochrana krkonošské přírody, následovala historie, cestovní ruch, polemiky a rozhovory, výtvarné umění, literatura a poezie.

A sport?

S výjimkou článku Miroslava Hladíka „Zlomky z Grenoblu“ a mé reportáže z přípravy „Mistrovství světa v klasických lyžařských disciplínách 1970 ve Vysokých Tatrách“ jsme se sportem nezabývali, neboť toto téma bylo dostatečně prezentováno v jiných časopisech a v denním tisku. A pokud si vzpomínám, ani ten Grenoble či Vysoké Tatry tak úplně o sportu nebyly.

Mezi kterou skupinou obyvatel byl o časopis největší zájem?

To vám neřeknu, protože jsem po tom nepátral. My jsme se snažili přizusobit obsah každého čísla tak, aby si každý našel něco, co ho zajímá, co je mu blízké. Někoho zajímaly žáby,

Z redakční rady - vpravo vedle mne historik Miloslav Bartoš

jiného historie krkonošských bud, dalšího Yosemiteký park USA. Vzhledem k omezeným možnostem cestování se materiály o zahraničních parcích líbily, přičemž jejich akční rádius nabízel široký záběr srovnávání s naším parkem. Velmi se líbily humoristické kresby, neboť jsme se s jejich autory domluvili na tom, že budou výhradně s ochrannářskou tematikou.

Jací byli mimořádní hosté národního parku?

Tak na to by ani dvě stránky nestačily. Byli tu nejen zajímaví jedinci, zahraniční studenti (II. CS INTERCAMP), ekologové a environmentalisté z Evropy, pořádala se mezinárodní symposia pod záštitou Ministerstva kultury, IUCN (Mezinárodní unie pro ochranu přírody a přírodních zdrojů) a dalších ochrannářských institucí. Stovky setkání, tisíce zážitků.

Krkonoše jako mimořádná přírodní lokalita během padesáti let prošla řadou ztrát, změn i událostí, s kterými jste byl i vy v bezprostřední blízkosti.

Těch ztrát (ale také nálezů) byl bezpočet. Jednou jsi dole a jednou nahoře, zpívá Jan Werich ve známé písni že Život je jen náhoda. Nejenom pro mne, ale pro celý národ byla fatální změnou okupace československého národa spřátelenými armádami Varšavské smlouvy, událost, které se nevyhnuly ani Krkonoše, kde si sovětská vojska vytvořili tábořiště v nejčernější lokalitě Dvorského pralesa na Rýchorách, jehož část zcela zdevastovali.

Byl jsem u toho, a více než před rokem jsem o tom napsal fejeton (poslední) pod názvem „Lenine vstávej, Brežněv se zbláznil“. (Bělohorské listy č. 4, 2016). V časopisu Krkonoše jsme zveřejnili fotografie devastací na Rýchorách, což byla první předzvěst mého pádu. Nejdřív vyhodili ředitele Klapku, o měsíc nato jsem letěl já, poté i Ing. Josef Fanta. Těch ztrát bylo samozřejmě víc, ale důležité je, že všechny ty pohromy Krkonoše přežily. Jak časopis, tak hory.

Jak dlouho jste pracoval jako šéfredaktor?

Čtyři roky.

Zajímal by mě ještě emblém na obálce. Ten jste navrhl vy? Co vyjadřuje?

Ne, to není můj návrh. Tehdá se mi dostala do ruky nejstarší mapa Krkonoš z roku 1561, v jejímž středu byl zobrazen podivný tvor s jeleními parohy, s kozíma nohama a s děleným ohonem, opírající se o dlouhou silnou tyč. A pod tím byl nápis Rübészahel neboli Krakonoš. Mně se to líbilo, tak jsem to překreslil, obrysy trochu vyhladil a navrhl řediteli, aby chom to použili jako logo časopisu. Pak z toho nějak sešlo a Rübészahel se na obálku dostal někdy později. Kdy, to už si přesně napamatuju.

Ale vy jste se k časopisu opět vrátil?

Hned po změně režimu mně zatelefonoval František Janalík, nový šéfredaktor (nomenklaturní kádr), že by mě Správa

Miroslav Klapka, ředitel Správy Krkonošského národního parku

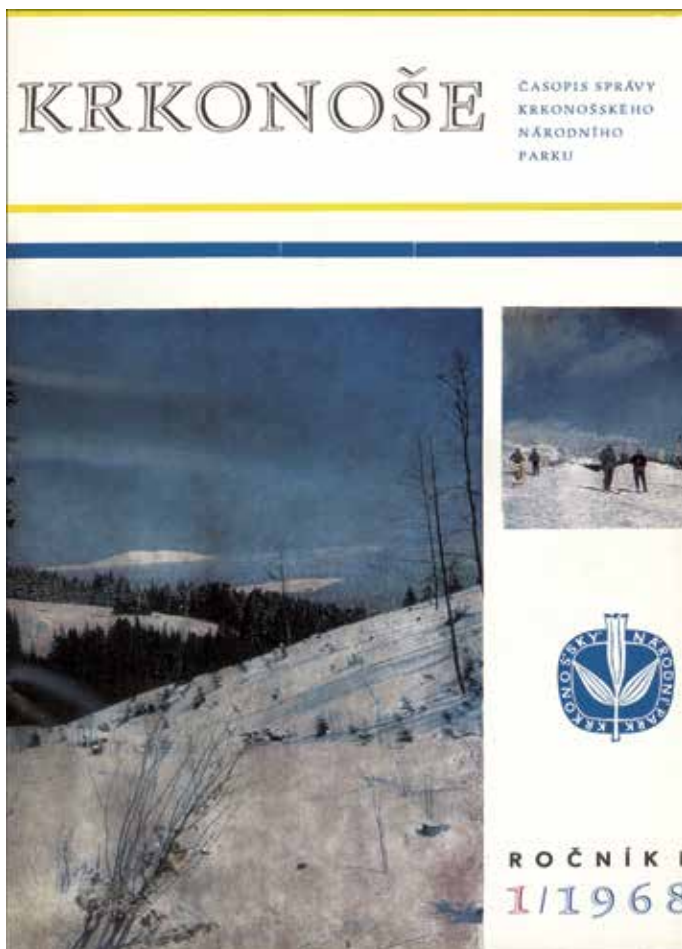
Krkonošského národního parku chtěla rehabilitovat, avšak nemajíc peněz, nabídli mně externí spolupráci, kterou jsem přijal, a po dvaceti letech se vrátil ke grafické úpravě časopisu. Pracoval jsem doma a do redakce jsem dojížděl jen pro materiály a honoráře. Přestože jsem výrazně pozvedl úroveň grafické úpravy, atmosféra už nebyla tím, čím bývala. Doba se změnila, mezilidské vztahy ochladly, tradice vyšuměly, čas výrazně zrychlil. Krátce před příchodem počítačů jsem spolupráci ukončil.

Na závěr se vás zeptám, jak časopis hodnotíte dnes?

Nehodnotím, ale hluboce před jeho úrovní smekám. A mám z toho dobrý pocit: Když má dům dobré základy, vydrží dlouho.

Pane Sehnale, děkuji Vám za zajímavé vzprávení a spolu se čtenáři se budeme těšit na vaše další příspěvky do Bělohorských listů.

Hana Friedrichová, foto: archiv Jiřího Sehnala

DVĚ VÝROČÍ bělohradského skautingu

Bělohradský skauting v letošním roce oslaví osmdesáté výročí od svého založení. Dost dlouhá doba na to, aby výročí stálo za připomínku. Jsou tu však ještě jedny kulatiny, které si stojí stejně, jako ty slavné, zakládající. Je jím padesát let od znovuoobnovení činnosti v roce 1968.

Skauting prošel od svého založení několika zákazy a několikerým obnovením činnosti. Těch začátků a následných zákazů bylo docela dost. První zákaz vydali Němci 28. října 1940. Činnost organizace byla v Bělohradě obnovena hned v prvních měsících po osvobození. Bělohradský skauting se poprvé po roce 1945 představil veřejnosti 6. července U Lva na slavnostním uctění památky mistra Jana Husa. Hned v pátek 20. července vyrazí parta kluků na svůj první tábor pod Bulicí a Byšičkami. Bouřlivý rozvoj skautské organizace byl opět zabrzděn komunistickým režimem v roce 1948 začleněním do Svazu československé mládeže. Následně byla 1. ledna 1950 organizace zrušena. Když se v roce 1968 v komunistickém režimu pootevřelo okno demokracie, skauting opět ožil. V Bělohradě byl 3. dubna ustaven Svaz přátel Junáka a obnovena činnost. Tři tábory a byl znovu konec. 15. září 1970 přišel zákaz činnosti. Muselo uplynout více než dvacet let, aby se mohla organizace vrátit. Po sametové revoluci na konci roku 1989 byla již 8. prosince do bělohradské sokolovny svolána schůzka, kde byla vyřešena otázka znovuoobnovení činnosti, která existuje dodnes.

Tento krátký návrat do historie bělohradského a republikového skautingu je ukázkou síly myšlenek a ideálů junácké organizace.

Přesto, že je skauting zdánlivě dětskou organizací, pro toho, kdo jím prošel a složil skautský slib, je povinností být věrný jejím ideálům po celý svůj život. Snad proto se vždy podařilo po zákazech obnovit činnost a vrátit organizaci těm, kterým patří a jež jsou nositeli jejich ideálů. Skautům a skautkám, včlataům i světlušským. Zasloužili se o to skautští činovníci a příznivci organizace, kteří znovu a znovu budovali junáckou organizaci, aby se v ní mohli věnovat dětem.

1938 „BUĎ PŘIPRAVEN“

Začátky skautingu v Lázních Bělohradě halí mlha osmdesátí let. Z pamětníků již nežije nikdo, proto musím opisovat z almanachu „Historie skautingu 1938 – 1998“. První sraz zájemců o vznikající oddíl byl v Raisových sadech před školou. Sešlo se asi patnáct až dvacet chlapců. Obklopili svolavatele schůzky, zakladatele Junáka v Bělohradě, tehdy učitele v Horní Nové Vsi, Bohuše Mencla. Dychtivě naslouchali jeho vyprávění. Došlo k založení prvních dvou družin. V první byla parta z okolí Lázeňské ulice: Alois a Bohumil Chalupníkoví, Miroslav a Svatopluk Hrnčířovi. Rádcem se stal Lojza Chalupník. Rádcem druhé družiny byl Lumír Klas, v té době jediný skaut mezi chlapci.

Tábor pod Byšičkami

Tábor Starobucké Debrné 1946

1945 „POD JUNÁCKOU VLAJKOU“

Pro nedostatek informací přeskochme pár let. Po osvobození republiky se v bělohradské sokolovně pořádalo několik přednášek a jedna z nich byla věnována mládeži. Z ní se vracela parta kluků, kteří se shodli na tom, že takové schůzování pro ně není. Založíme Junáka. Nemáme vedoucího. Tak se o to pokusíme sami. O skautování už něco víme, začneme jako v roce 1938.

Rychle zahájit schůzkovou činnost, připomenout si základy a hlavně připravit tábor, který krásně popisuje ve svém deníku Břetislav Forman.

Tady je pár střípků z jeho deníku:

Pátek 20. 7. 1946. Dnes v 8 hodin ráno odcházíme junáci do tábora. Vozíky a káry drkotají po vyprahlé a zaprášené silnici. Za veselého zpěvu stavíme tábor.

Neděle 22. 7. ...k večeru se přihnala bouře, prudká vichřice vyvrátila mnoho stromů a poškodila naši zásobárnu vody „Kysibelku“. Do našeho stanu zatékalo a víchř mával našimi stany. Každý držel stanové tyče.

Úterý 24. 7. Dnes si chtěl J. Z. chytit v tůni raka, nahnul se a spadl do tůně po hlavě. Že se napil, je samozřejmé. Hned jsme ho vytáhli, usušili a zas bylo dobře.

Středa 25. 7. Dnes jsme šli poprvé dělat k Dolnímu dvoru. Dopoledne jsme okopávali cibuli a odpoledne stavěli panáky. Večer nás bolely nohy a záda.

Celkový dojem z tábora: Byl dosti dobrý, uvážli se, že to byl první tábor po válce a první tábor junáků z Lázní Bělohradu.

Dnes se zdá téměř nemožné, že se parta kluků vydala na tábor, bez vedoucího, bez zajištění, na tábor, kde je všechno v jejich rukách od výstavby po vaření a ještě chodili pomáhat do zemědělství na žně.

Tábor Sahara 1968

Tábor nad kopupalištěm v Pecce 1969

Následovaly další tábory, 26. 6.–22. 7. 1946 ve Starobuckém Debrném, kde po chlapcích pokračovala děvčata.

Činnost se zdárně rozvíjela. Ke skautům přibyl oddíl děvčat, včlat a světlušek (děti do deseti let). Přibýly nejen zkušenosti, ale i klubovna u Pardoubku a různé materiální vybavení. V roce 1950 tohle všechno skončilo. Junáci se ještě nějakou dobu scházeli tzv. neorganizovaně, ale pak je vítr života rozfoukal.

Tábor Myší díra 1970

1968

„NAŠÍ SNAHOU NEJLEPŠÍ BUĎ ČIN“

Po létech tuhého komunistického režimu došlo na začátku roku 1968 k uvolnění situace. V dubnu se sešel přípravný výbor a 10. 4. proběhla první „náborová“ schůzka s dětmi. Podle dochovaných záznamů se sešlo 94 dětí a 36 vedoucích a činovníků. Úctyhodné množství. Z vedoucích vzpomeňme např. Bohuše Mencla, Lubora Bajera, Oskara Teimera, Martu Kozenou, Alenu Dufkovou, Jaroslavu Bajerovou, Věru Pařízkovou a další. Činnost se rozběhla téměř okamžitě. Nové středisko našlo své zázemí U Lva, kde si začalo budovat základnu. Zakrátko vyrostla první klubovna, kterou budovali chlapci pod vedením Lubora Bajera.

Slavnostní průvod městem v roce 1969

Lubor Bajer ml. a Ladislav Mečír na to vzpomínají:

L. B.: Táta byl furt U Lva. Stavěla se klubovna a budovalo středisko. Máma nadávala, že doma nic nemáme. Lopata, sekyry, koště, nářadí. Nic, snad i ten smetáček od kamen užívali skauti.

L. M.: Když se stavěla první klubovna, pořád jsme s Luborem makali. Loupali půlkulánky, vozili materiál. Prostě všechno. Někdy jsme raději hlásili Luborovi, že dneska nemůžeme, že máme poznávačku rostlin, nebo něco podobného. Pak jsme se někde zašili. Ale ty tři roky, to bylo o stavění.

L. B.: Já si vzpomínám, že jsme postavili u klubovny komín. Maltu míchali rukama a zdíli, jak to šlo. Samozřejmě křivě. Táta nás pochválil, ale večer šel, komín rozebral a přezdil ho rovně.

Hned první rok činnosti se podařilo děvčatům vybojovat na celostátním kole ve Svojsíkově závodě skautských dovedností první místo. Za odměnu jim chlapci předali nově zbudovanou klubovnu, s tím, že si postaví jinou. A klubovnu využívají děvčata dodnes, i když přestěhovanou na jiné místo.

Vyvrcholením činnosti je tábor. Proběhl v Pecce, směrem k Myší díře, jmenoval se Sahara a byl bezva. V roce 1969 hostila bělohhradská organizace okresní sraz. Byla to přehlídka 500 krojovaných skautů, skautek, včlat a světlušek s velkým množstvím vedoucích.

Skautská základna U Lva 1969

Slavnostní průvod městem byl zakončen hromadným nástupem v areálu U Lva. Účastníci prošli pod bránou s ochozem, shlédli novou klubovnu, v pořadí druhou, a zúčastnili se her a soutěží. K tomu jim hrála skautská dechová hudba, která je doprovázela i v průvodu.

Tábor roku 1969 byl opět v Pecce, tentokrát nad koupalištěm. Zdálo se, že rozvoj skautského hnutí nemůže nic ohrozit. Na počátku roku 1970 se začalo nad skauty zatahovat nebe. Přicházela Husákova normalizace a všichni, kteří měli vlastní názor, se dostali pod hledáček režimu. A sem patřily i skautské organizace. Ještě se podařilo zorganizovat letní tábor v Myší díře, který bezesporu patřil k tomu nejlepšímu, co v této krátké, ani ne tříleté, epizodě bělohhradská organizace uskutečnila. Po táboře byl konec.

1989

„SNAHA A CHUŤ OPĚT ZAČÍT“

A opět na začátku. Tentokrát to bylo přece jiné. Na první schůzce vedoucích v sokolovně seděla v řadách kina skupina budoucích vedoucích jako docela zkušený tým. Měli za sebou minimálně tři roky skautování v letech 1968 – 70 a někteří starší i poválečná léta v organizaci. Všichni byli plni elánu. Tento začátek trvá dodnes. Mnozí, kteří prošli junáckou organizací v Lázních Bělohradě, si to dobře pamatují.

Zdá se, a nechci to zakřiknout, že ze strany státní politiky není organizace ohrožena. Junák – český skaut v Lázních Bělohradě má zázemí, vybavené středisko a dostatek dětí. Je tu však jiný problém, kterým je nedostatek vedoucích. Doufám, že tentokrát neskončíme tak, jako v roce 1945, kdy chlapci vyrazili na tábor pod Byšičkami bez vedoucích.

Ladislav Stuchlík,

foto: archiv skautského střediska

OTAZNÍKY KOLEM Roberta Pavlity

Podnětem k tomuto příspěvku byla vzpomínka na grafika Pavla Teimera, kde byl spolu s Leontinou Mašínovou uveden jako jedna ze dvou bělohradských osobností, kterým se dostalo mezinárodního uznání.

Možná, že toto není nejvhodnější myšlenkový pochod, když se mi vybavila další bělohradská osobnost, která také dosáhla, když ne již mezinárodního uznání, tak výrazného mezinárodního připomínání po dobu více než padesát let. Obdivovatelé Leontiny Mašínové a Pavla Teimera snad nebudou brát jako svatokrádež a prominou mi, že připomínám skutečně mimořádný mezinárodní ohlas objevitele, vynálezce, nebo obratného manipulátora Roberta Pavlity.

Zajímavý rozhovor s jeho dcerou byl v jednom z minulých Bělohradských listů.

Nejprve stručně shrnutí:

Robert Pavlita (1911-1991), absolvent textilní průmyslovky. Technolog závodu Míleta Hořice, byl představen na První mezinárodní konferenci psychotroniky v Praze v roce 1973, kde předváděl tajemné motory a zařízení, ovládané duševní silou. Zajímavostí je, že Robert Pavlita vlastnil asi do roku 1950 výrobu uměleckých předmětů z lignostonu (slepená vzácná dřeva), například popelníky, kazety, lustry apod. v Lázních Bělohradě u nádraží. Uvedl, že se řadu let zabýval zkoumáním egyptských obrazců a hledal vztah mezi materiálem a tvarem. V textilním závodě zavedl nové technologie, byl tak úspěšný, že zaměstnání opustil a mohl se věnovat celé výzkumům. Jednoho dne objevil, že kovový předmět zvláštního tvaru jeví mimořádné vlastnosti a mohl ho nabít bioenergií tak, že přitahoval kovové i nekovové předměty. Dále rozbíhal a zastavoval vrtulky a rotory elektrických motorků nejen na vzduchu, ale i pod vodou. Předváděl generátory, které usmrcovaly mouchy, čistily odpadní vodu a podporovaly vzrůst rostlin. Jako vysvětlení podával spojení mezi myšlením člověka, hmotou, tvarem a materiálem.

Oněch sběračů energie se zachovala celá řada, ale jejich tajemství odešlo s jejich tvůrcem, nikomu se dosud nepodařilo pokusy znovu uskutečnit. Pokusy vedly tajné služby USA a Sovětů k tomu, že se o Roberta Pavlitu začaly zajímat. Zpráva Americké obranné služby CIA, součástí ministerstva obrany USA, z roku 1975 hodnotí pokus s mouchami jako budoucí možnou zbraň, poznamenává, že dcera Roberta Pavlity, stojící několik metrů vzdálena, dostávala závratě.

To vše bylo v sedmdesátých a osmdesátých letech minulého století, jaký je stav dnes? Celkem seriózní internetová encyklopedie Wikipedie uvádí Pavlitu jako autora odborného termínu „psychotronický generátor“ (přesněji biogenerátor) a konstruktéra či vynálezce několika z nich. Heslo Pavlita uvádějí časopisy z celého světa, USA, Indie, Evropy (Německo, Švýcarsko, Velká Británie, Holandsko, Španělsko, Portugalsko, Itálie). Nejde o zmínky z minulosti, ale o čerstvé příspěvky z posledních let. Prameny jsou ovšem různé, od řekněme méně seriózních, až k rozsáhlému článku v časopise Maďarské akademie věd s celkem 29 stránkami a 25 obrázky. Dostupný je i krátký film s komentářem v polštině s anglickými titulky. **Naleznete ho na www.youtube.com/watch?v=JpUj-Gb6uls** a uvidíte v něm i pohled na bělohradskou lékárnu, kde Pavlita bydlel (ve filmu je mimo jiné i několik zajímavých pohledů na část Bělohradu).

To vše je v menší či větší míře našim čtenářům známo, ovšem většinou neznají odpověď na otázku, co vlastně Pavlita předváděl. Odpovědi na některé z nich jsou ve dvou rozsáhlých článcích, kde přímí účastníci popisují předváděné pokusy. První z nich se zabývá působením na magnetky a volně visící tyčinky, uvádějící pokusy, předváděné na hradecké univerzitě, druhý je již jmenovaný článek Maďarské akademie věd. Ten zkoumá vliv myšlenkového působení na magnetické látky a následné změny magnetického pole.

K prvním pokusům posloužil běžný kompas, ležící volně na stole, a kovový generátor ve tvaru válce s kuželovým zakončením tak velký, že se vešel do dlaně. Pavlita nejprve objel generátorem kolem magnetky, k žádné výchylce nedošlo. Poté přiložil generátor k pravému spánku a rytmičky ho třel asi dvě minuty. Po přiblížení k magnetce došlo k výchylce. Nyní Pavlita změnil držení generátoru tak, že odtáhl tři prsty a výchylka se trojnásobně zvýšila. Obdobné byly i další pokusy, kde se výchylka měnila po aktivaci třením. Totéž probíhalo, když magnetka byla nahrazena magnety, kovovými i dřevěnými tyčinkami volně visícími na svislém vlákně ze stojánku podobnému malé šibenici. Při některých pokusech dokazoval možnost nabíjení generátoru na dálku, opustil místnost a vrátil se asi za tři minuty. Jindy se Pavlita upřeně díval na předmět a prohlásil, že oči jsou důležité, protože směřují duševní síly.

Lékárna, kde Pavlitovi bydleli

V dalším byl generátor opatřen měděným obalem, jindy bylo přistaveno zrcadlo. Vždy docházelo k rozdílným výchylkám před nabitím generátoru a po něm, dále se zdálo, že biologická energie prochází zrcadlem a uplatňují se i vztahy mezi objektem a obrazem. Dřevěné tyče byly po několik minut aktivovány v psychotronickém kovovém generátoru ve tvaru trubky a po zavěšení se při přiblížování trvalého magnetu chovaly jako kovové.

V posledním pokusu popisovaném v tomto článku byla hlavním činitelem Pavlitova dcera. Generátorem, připomínajícím poněkud sluchátko, si třela asi po dobu tří minut čelo, pak ho položila před jakýsi poloviční váleček z mědi, nad něj vložila stojánek se svislou osou a lehkým kolečkem. Přiložila prsty na generátor a kolečko se začalo otáčet, oddálila prsty, pohyb se zastavil. Znovu přiložila prsty a pohyb po krátkou dobu pokračoval. Po dalším zastavení nabila generátor znovu třením o čelo a kolečko se znovu ještě chvilku točilo.

V studii Maďarské akademie věd byl zkoumán Pavlitův vliv na vlastnosti magnetických i nemagnetických látek. Při měření byly vzorky látek (kovy, plasty, dřevo) upevněny ve zvláštní sondě a kmitaly mezi cívkami, umístěnými v magnetickém poli. V cívkách se indukovalo napětí a to se měřilo. Podstatné bylo to, že vzorek nejprve vložil jen tak a po druhé na něho Pavlita působil několik minut přímo nebo generátorem. Po tom, světe div se, byly výsledky odlišné. Podrobnější popis dalších pokusů, kdy měly hynout mouchy, čistit se voda, zvýšit vzrůst rostlin, se nezachoval. Vystává základní otázka, byl občan našeho města skutečně jedinec nadaný mimořádnými schopnostmi a nebo obratný manipulátor? Není vyloučeno, že se k této otázce ještě vrátíme.

P.S. Podle dcery Roberta Pavlity, paní Jany Zapadlové, přešla po vynálezcově smrti podstatná část jeho výzkumu do zahraničí, kde v určitých směrech pokračuje.

Jiří Vacek, foto: archiv

ROBERT PAVLITA z druhé strany

Jeho jméno se vyskytuje v článku Leoše Kryši *Jak chtěla STB pohledem zabíjet mouchy*, otiskném v neperiodickém zpravodaji občanského sdružení SISYFOS – Českého klubu skeptiků v srpnu 2012. Cílem tohoto klubu je šíření vědeckých poznatků a nezkrslých informací. Jsou zkoumány sporné jevy a je vystupováno proti pseudovědeckým názorům. Dává se přednost rozumu před vírou v zázraky.

Rozsáhlý článek je podložen údaji z archivů tehdejší komunistické státní bezpečnosti a zabývá se obdobím sedmdesátých let minulého století. Hlavní osobou je právě Robert Pavlita. Dovolili jsme si obšírný článek poněkud zkrátit.

Parapsychologický boj StB proti cizím rozvědkám. Psychotronické pátrání po uprchlících na hranicích, vražích či Štěchovickém pokladu. Nejen to, ale i telepatický přenos tajných zpráv či leninských idejí do světa, tak chtěl komunistický režim využít paranormální síly ve prospěch socialismu.

Dopis z 22. ledna 1970, který je dnes pečlivě uschován v Archivu bezpečnostních složek, rozjel jednu z nejbizarnějších akcí v dějinách Státní bezpečnosti. Jeho autorem je tehdejší zástupce náčelníka Krajské správy StB v Hradci Králové podplukovník Jan Kneisl a adresátem Ústřední výbor KSČ – Byro pro řízení stranické práce v českých zemích, oddělení státní administrativy. Pplk. Kneisl v něm nejvyšší vedení strany informuje o senzibilovi Robertu Pavlitovi, který dosahuje pozoruhodných výsledků v biokomunikaci (tedy telepatii). „*Jedná se o možné využití k přijímání a vysílání zpráv na velkou vzdálenost. Biologické vlny úspěšně překonávají překážky, zdí několika domů, nelze je rušit a jsou neodhalitelné a je možné využití pro ponorky.*“ Podle šéfu hradecké StB dokonce Pavlita ovládá schopnost vysílat i tzv. biologické paprsky „*Při jednorázovém a nasměrovaném uvolnění biologické energie u zasazeného člověka dochází k jakémusi ochrnutí nervové soustavy a hmyz je paprsky usmrčen,*“ vysvětluje pplk. Kneisl a na závěr dopisu píše: „*Zdejší orgánové správy StB věnují R. Pavlitovi pozornost z hlediska jeho ochrany a ochrany před eventuálními zcičením výsledků jeho badatelské činnosti. Z toho důvodu jako pracovníci složky státního aparátu a jako členové KSČ doporučujeme urychlené zainteresování příslušných institucí.*“

Mentální paprsky smrti zabíjející mouchy nebo způsobující ochrnutí člověka sice vypadají jako kulisa šestákových sci-fi příběhů, ale v realitě studené války šlo o něco zcela normálního. StB měla zprávy ze sovětské KGB, která experimentovala se senzibily a patrně se k ní dostaly i informace o tom, že americká CIA a britská MI5 testují, jak by se daly pohledem vraždit kozy. Šance, že by se českoslovenští tajní policisté naučili alespoň pohledem zabíjet hmyz, proto musela být pro příslušné zodpovědné členy Ústředního výboru KSČ velmi lákavá a rozhodli se jí využít. Od února 1971 proto nastoupil Robert Pavlita, jinak vedoucí vývojového oddělení národního podniku Mileta v Hořicích, vedlejší pracovní poměr u Ministerstva vnitra pod krycím jménem Mefisto. Že Pavlitovy pokusy nebral nikdo na lehkou váhu, ukazuje i to, že s ním spolupracovali i vybraní odborníci z I., II. a IV. Správy Federálního ministerstva vnitra a také Federální správy Veřejné bezpečnosti. Ke sledování Mefista i jeho dcery byla okamžitě nasazena nepřetržitá služba StB. Jeho domov byl odposloucháván a také byl na každém

roku sledován. Existovala obava, že by se jeho výsledků mohly zmocnit nepřátelské rozvědky. Už dříve se totiž kolem něj motal americký parapsycholog Joseph Gaither Pratt z University of Virginia, který měl podle zpravodajských informací styky se zaměstnancem CIA Hermanem Walkerem. StB dokonce informovala, že jeden její zdroj „se domnívá, že pochopí-li kompetentní místa v americké armádě dosah Pavlitových pokusů, není vyloučeno, že by mohlo dojít ke snaze Pavlitu zlikvidovat“.

První informace o Mefistových pokusech vypadaly nadějně. Ve „Zprávě o akci Mefisto“, označené jako přísně tajná, se vysvětluje, že Pavlita zesiluje svou mentální energii pomocí tzv. generátorů. Díky nim pak dokáže „ochromit a zabíjet hmyz, zvýšit nebo potlačit klíčivost semen a také ovládat bezpřístrojové spojení – biokomunikaci“. V první fázi se testovalo něco, čemu se říkalo „použití přenosu biotop v tajnopisném spojení“ a také „bezpřístrojové spojení – biokomunikace“. Zpráva schválená náměstkem Ministerstva vnitra konstatuje: „Všechny dosavadní výsledky dosažené v této oblasti značně převyšují hranici nahodilosti a pohybují se v oblasti 80 až 100 %.“ Po několika měsících zkoumání odborníky z Ministerstva vnitra však došlo k rozhodnutí spolupráci ukončit. Proč se tak stalo: Dne 17. 2. 1972 přicestovali do ČSSR dva sovětské vědci – experti, kteří se seznámili s dosud známými jevy předváděnými Pavlitou a dále s pokusy prováděnými v tomto směru pracovníky ministerstva. Na konci svého třítýdenního pobytu sovětské experti vypracovali zprávu, v jejímž závěru se konstatuje, že všechny pokusy mohou být vysvětlitelné z hlediska zákonů fyziky a biologie a z ryze odborně technického hlediska nelze rozhodovat, je-li Pavlita podvodníkem, nebo pouze technickým diletantem, který věří na své teorie. Jasně odmítnutí sovětskými poradci jako člověka bez paranormálních schopností, však nebyl konec všem snahám o jeho využití pro socialistickou bezpečnost. V roce 1976 jej kontaktoval náčelník zpravodajského oddělení KO-OSH, tehdy Krajského odboru ochrany státních hranic, pplk. Miloš Zálíš, aby svou badatelskou činnost zaměřil ke „Zjišťování ukrytých osob v uzavřených kamionech nebo železničních vagoncích.“ Celníci doufali, že Pavlita sestrojí přístroje, které nějakým způsobem zesílí mentální či paranormální bioenergie a s jejichž pomocí by mohli i běžní celníci odhalit, zda se v kamionech a železničních vagoncích neskrývají uprchlíci před blahem socialismu. Přístroj zesilující tajemnou bioenergie dostává označení VKPA/21 a podle Pavlity pracuje s „98 % jistotou za všech okolností jak volným terénem, tak skrze zděné, betonové, ocelové a jiné překážky.“ A protože se kolem podivuhodného objevu začínají motat podezřelé osoby ze zahraničí, je StB opět v pozoru a chrání Pavlitu. Dne 2. září 1979 byl v Železném Rudě zadržen občan NSR Reinhard Layritz, který vyvázal materiály v angličtině o Pavlitových výzkumech. Trináctého prosince 1979 byl pak na letišti zase prohledán občan Velké Británie Guy Playfair, který měl u sebe poznámky a fotografie technického zařízení VKPA/21. Oba vše získali od Pavlity a estébáci zuřili. Ne však dlouho. Po dalších testech se zjistilo, že zařízení, které celníci zkoumali, vůbec nefunguje a to ani, když jej ovládá Pavlita, a zahraniční občané, podezřelí jako agenti cizích rozvědek, skočili Pavlitovi na jeho nesmysly stejně jako už tolikrát vysocí funkcionáři různých složek Ministerstva vnitra. V závěrečné zprávě se píše „Nedosáhl žádných výsledků a spolupráce s ním byla ukončena. Vzhledem ke stáří a onemocnění objektu, které bylo příčinou podstatného poklesu jeho aktivity ve výzkumech, se jeví další rozpracování jako neúčelné.“

Jiří Vacek na základě neperiodického zpravodaje občanského sdružení SISYFOS - ČESKÉHO KLUBU SKEPTIKŮ

Číslo 3, ročník XVIII., srpen 2012

Biogenerátor
Roberta Pavlity

ŘEMESLA V ZRCADLE ČASU

PEKAŘI

Brzy ráno si přinést ke snídani voňavé pečivo nebo ještě teplý chléb s křupavou kůrkou je téměř naprostou samozřejmostí. Aby vše bylo denně připraveno k naší spokojenosti, pekaři už v noci zadělávají těsto, hnětou, pletou a pečou...

Historie pekařského umění je dlouhá snad jako lidstvo samo. Od Řeků převzali zkušenosti Římané, Galové pak údajně jako první použili droždí... U nás byl založen první pekařský cech dokonce již ve 14. století.

V Bělohradě má pekařské řemeslo bohatou tradici, první pekárny vznikaly již koncem 19. století. V první polovině 20. století zde bylo možné napočítat přes deset pekárén. Pod náměstím provozovaly živnost vedle sebe hned tři pekárny: A. Ulvr, Z. Zejfartová a K. Kraus, dále pak (v pozdější cukrárně Hůlkových) měl pekárnu J. Vraštil, na rohu ulic Lázeňské a Třetí strany (vinnárna Neptun) F. Čerovský, na náměstí byla pekárna Režných (nynější eklektira), u kolejí - proti fabrice pekl A. Portych, velké pekařství bylo v Prostřední Nové Vsi „Na Ostrově“ (v bývalé hospodě U Lípy), v „Japonsku“ provozoval pekárnu s krámkem A. Ulrich, u hornoveského splavu pekařili Imlaufovi a na Horní Nové Vsi pekla R. Šimonová a K. Ulvr, později pak pánové J. Poner a O. Hátle.

Krausova, nyní Rýdlová pekárna

Na některé pekárny zavzpomínali potomci jejich zakladatelů.

František Čerovský

(o historii domu podrobněji v BL 4/2004)

Děda Josef pekl v pekárně v Prostřední Nové Vsi, v domě hoteliéra Vlacha, kde se vyučil i můj táta František. Děda bydlel na Vokrouhliku a tenhle dvojdomek postavil s panem Lelkem (dědou Jirky „Hoti“). Pekárnu

Pekárna Františka Čerovského

otevřel tak někdy v letech 1902-1903. Mouku jim od Kotyků (podrobněji v BL1/2004) vozil pan Merta. Pekli tady chléb, rohlíky, housky, večky, vánočky... Pro cukráře Hůlku pravidelně pekli korpusy, specialitou pak byly sladké amprecle (u Krausů zase byly slané)

a „slačáky“ - dlouhé solené rohlíky, které měl i ve znaku. Ten visel zarámovaný na zdi. Dílně dominovala parní pec na uhlí, ve které si svítili petrolejkou. Těsto zadělávali ručně, později si koupili míchačku a stroj na rohlíky. No a s pečením tátovi pomáhala teta Mařenka, se kterou prodával i v obchodě. Já si pekárnu moc nepamatuji, většinu informací mám jen z vyprávění. Vybavuji si jen, že s oblibou jsem tajně bral prkénka na rovnání pečiva a tahal je po dvoře jako vláček. To se tátovi samozřejmě nelíbilo. Do pekárny jsem také chodil vždycky po koupání. Tam bylo teplo, párkrát jsem dokonce spal na peci. Tady v sousedství měl koloniál pan Mach, od kterého jsme brali mléko. Jako malému klukovi mně naši tenkrát koupili kolo. Táta tehdy řekl: „Běž za Machem, ať tě naučí jezdit. On už všechno prodal, tak na to má čas.“ Pekárna skončila v padesátých letech.

Jaroslava Záveská

(Šimonovo pekařství)

Babička s dědou provozovali pekárnu s menším krámkem. Také tam byl zaměstnaný pan Poner, ten se ale vyučil u Ulvrů. Ještě v pekárně pracoval pan Šec z Dolního Javoří a pan Karel (táta Petra Karla, co má železářství). Já si už vybavuji jen dobu, když tady pekl pan Hátle, který se zde vyučil, a tátu, jak se věnoval obchodu. Vyhlášený byl „hornoveský“ chléb, pro který se sjížděli zájemci z okolních obcí. Ráda vzpomínám na placky z chlebového těsta velikosti talíře zvané podplamenice. Namazané máslem, to byla pochoutka.

Tak jako většině tehdejších živnostníků, zarazily podnikání i pekařům komunistické čistky po „Vítězném únoru“. Do našeho města se tedy veškeré pekařské výrobky až do roku 1990 vozily z Jičína, Hořic, Semil. Jedinou výjimkou byly preclíky od Krausů prodávané známým oknem do ulice a „Hátlův“ chléb v H. N. Vsi.

Začátkem devadesátých let vznikly dvě nové pekárny. Pan Vinař v místě bývalé Šimonovy pekárny na „Hořeňáku“ pekl chléb, rohlíky, housky a několik druhů jemného pečiva na klasické sázecí peci, pod kterou topil uhlím. Z bývalé Krausovy pekárny (pod školou) vybudoval Josef Rýdl pekařství (podrobněji v BL 6/2005), do kterého chodíme pro pečivo dodnes.

Růžena Šimonová, František Šimon, Jaroslav Šimon, ?, Jaroslav Šimon ml.

O pár informací, co obnáší pekařské řemeslo, jsem požádal **Josefa Rýdla** (pokračovatele v rodinné pekařské tradici).

Technologie se vyvíjejí ve všech odvětvích. Co nejvíce usnadnilo práci pekařům?

Především je nutné říci, že pekaři pracují sedm dní v týdnu ve dne i v noci. A v řemeslné pekárně, jako je ta naše, je stále ruční podíl práce takřka nenahraditelný. Bez strojů to ale nejde ani v tak malé pekárně. Mouku nemusíme tahat v těžkých pytlích, ale skladujeme ji v silech, ze kterých je potrubím foukaná až do váhy. Chléb vykoulí vykulovačka, ale připravit těsto v míchačce, „vyházet“ chléb z ošatek na sazeč pece a odebrat upečený do přepravek, musíme stále ručně. Podobné to je u rohlíků a housek. Na pečení chleba máme etážovou plynovou

pec a na ostatní pečivo dvě „rotačky“, také na plyn. Mám známé pekaře, kteří stále pečou na starých parníčkách, ale i ty už mají přestavěné na plyn. Na balení výrobků použijeme balicí stroj na smrštitelnou fólii a preclíky dávkuje do „baličky“ automatická váha.

Stroje práci usnadňují, ale s přibývajícím technologií je asi náročnější i její údržba?

Na každou technologii dnes firmy poskytují servis. S nedostatkem pracovní síly na trhu práce však klesá i odborná způsobilost některých servisů. Dnes, než by „servisáci“ opravili nějaký díl, raději vymění celý blok. Kolikrát nemají čtyřicetihodinovou pohotovost, ale pečivo se musí vyrobit hned. Pak tedy musím nastoupit já, nejednou už jsem uvítal, že jsem vyučený strojař.

A co když je výpadek elektrické energie?

Pečivo mají v obchodech objednané a nikoho moc nezajímá důvod, proč pečivo nedostal. Možná jednou by ti to odpustili, ale pak už musí vše fungovat v zaběhlých kolejích. Protože tady nešel proud každou chvíli, táta tenkrát koupil diesellový agregát, který výpadek překlene. Je to drahá energie, ale dodáš objednané pečivo.

Co pekařům ztrpčuje život?

V poslední době asi nedostatek kvalifikovaných pracovní síly. Vyučených pekařů se zájmem o obor ubývá. Většinou na pekařském „učňáku“ jsou mladí, kteří už mají jasno, že pekařina je živit nebude. Dokonce učeň požadující praxi ve skutečnosti chce jen razítko o absolvování. A čemu už vůbec nerozumím je, když jeho rodiče ho v tom ještě podporují. Asi tomu hodně napomáhá i fakt, že nyní tady není pekařina vnímána jako uznávané řemeslo, tak jako je tomu v zemích na západ od nás nebo bylo dřív i u nás, ale na pokraji zájmu je celý obor. Pokud se situace nezmění, malé pekárny budou zanikat, protože nebudou pokračovatelé.

Jakým směrem se bude pekařina ubírat?

Na to je strašně těžké odpovědět. Mění se stravovací návyky. Dřív lidé konzumovali převážně chléb, dnes je tak pestrá nabídka pečiva, že si každý vybere, co mu chutná. Před pětadvaceti lety taky nikdo nevěděl, jaká situace bude dnes. Asi rozhodující bude, jestli převáží zájem o rozpékané pečivo ze zmrazených polotovarů dovážených někdy i přes půl zeměkoule a prodávané v řetězcích za „akční“ ceny, nebo o pečivo, které pekaři denně v noci pečou, aby bylo ráno čerstvé na pultech obchodů.

Jaroslav Voves, foto: autor, archiv

DRŽÍME SUZI PALCE

Dokud se nezazelená tráva a osení, od podzimu do jara spásá ozimou řepku srnčí zvěř. Srnky, které řepku spasou ve větším množství, se tak mohou doslova přiotrávit. První známkou otravy látkami obsaženými v řepce je u srn ztráta plachosti a trpí špatnou koordinací pohybů - podobně jako opilí lidé.

„Srnky jsou pak malátné a často přijdou až do vesnice, takže nám lidé volají, že někomu utekla ohočená srnka,“ seznamuje mě s problémem hospodář bělohradského mysliveckého spolku Robert Huřa. A dodává: „Volala nám paní Kodymová, že mají na zahradě srnku. Přišla až do města, protože po požití řepky byla úplně slepá a ztratila plachost. Byla odchycená v prvotním stadiu otravy, tak je velká naděje, že se uzdraví. Teď jí izolujeme, aby se úplně vyčistila. Když se to podaří, vrátí se zpět do přírody.“

Na srnku se chodí dívat děti z celého města. Dokonce má i jméno – Suzi. A tak jí držíme palce, ať se jí návrat z „řepkové kocoviny“ podaří.

Jaroslav Voves, foto: autor

PŘEVZETÍ SBĚRNÉHO DVORA

Jak jsme již informovali v předešlém čísle Bělohradských listů, od počátku roku 2018 jsme od firmy SKS Jablonec nad Nisou převzali provoz sběrného dvora v Prostřední Nové Vsi, kde bychom rádi zkvalitnili služby občanům třeba tím, že jsme dvůr přeorganizovali, rozšířili počet sběrných nádob, plánujeme rozšíření dvora a změnu způsobu dopravy v samotném dvoře. Co je asi pro občany nejdůležitější, prodloužili jsme provozní dobu sběrného dvora tak, že v současné době je otevřen každou středu v čase od 09:00 do 11:30 a od 12:30 do 17:00 a v sobotu v čase od 08:00 do 14:00 hod. (pav, las)

DEMOLICE BUDOV Č. P. 27 A 28

Vzhledem k tomu, že výsledkem architektonické soutěže na výstavbu nové budovy městského úřadu a úpravu okolí horní části náměstí není zachování stávající budovy č. p. 28 v čele náměstí, ale výstavba zcela nové budovy, byly zahájeny práce spojené s demolicemi budov č. p. 28 a 27 spolu s garážemi v čele náměstí. Demolice pro nás provede firma PB SCOM, s. r. o. za částku 1.583.643 Kč bez DPH. Na demolice jsme obdrželi dotaci z MŽP, takže z vlastních zdrojů nakonec zaplatíme cca 363.000 Kč. (pav, las)

ROMANTICKÉ SKOTSKO

17. 8. – 24. 8. 2018 (8 dní) hotel 27 950,-

PERLY JIŽNÍHO ISLANDU

11. 6. – 17. 6. 2018 (7 dní) apart-hotel 25 950,-

POBALTÍ - JANTAROVÁ CESTA

30. 6. – 8. 7. 2018 (9 dní) hotel 10 250,-

TOSKÁNSKEM NA KOLE

22. 5. – 28. 5. 2018 (7 dní) mobilní domy 8 850,-

SE SLEVOVOU KARTOU POD DACHSTEIN

26. 7. – 30. 7. 2018 (5 dní) hotel / apartmány 6 250,-

TŘEBOŇSKO

28. 4. – 1. 5. 2018 (4 dny) hotel 3 950,-

více zájezdů na www.hoska-tour.cz

SADOVNICTVÍ

člen Společnosti pro zahradní a krajinářskou tvorbu

- ZNALECKY OCEŇUJEME ŠKODY NA ZELEŇ
- PŘIJÍMÁME OBJEDNÁVKY PRO PŘEDJARNÍ ŘEZ OVOCNÝCH DŘEVIN
- KÁČÍME VZROSTLÉ STROMY V ZÁSTAVBĚ

NOVÁ PAKA
tel.: 493 722 184, 603 769 447
e-mail: sadovnictvi@seznam.cz
www.svatoplukjansta.cz

FOTBALOVÝ GALAVEČER

V pátek 12. ledna 2018 se uskutečnil v jičínském Masarykově divadle tradiční Galavečer krajského fotbalového svazu. Záštitu nad galavečerem převzal starosta města Jičina Jan Malý a zúčastnil se ho kromě předsedy krajského fotbalového svazu Václava Andrejse také čerstvě zvolený předseda Fotbalové asociace České republiky Martin Malík. Zvláštní cenu Krajského fotbalového svazu Hradec Králové za zásluhy obdržel na galavečeru dlouholetý bělohradský fotbalový funkcionář Bohumil Šrám, kterému tímto blahopřejeme! (šup, ld)

BEZBARIÉROVÝ BYT V DOMĚ S PEČOVATELSKOU SLUŽBOU

Vzhledem k tomu, že je stále větší potřeba bytů, které by mohly být využívány osobami se zdravotním omezením všech stupňů, rozhodli jsme se v domě s pečovatelskou službou vybudovat z jednoho prázdného standardního bytu plně bezbariérový byt pro vozíčkáře, popřípadě osobu jinak tělesně postiženou. V bytě bude upravená koupelna tak, aby plně vyhovovala vozíčkáři, zároveň budou namísto standardních dveří vybudovány dveře posuvné, kuchyňská linka včetně rozvodů elektřiny, vody a odpadů bude rovněž plně vyhovující pro vozíčkáře a v neposlední řadě budou upraveny balkonové dveře tak, aby bylo možné na invalidním vozíku vyjet i na balkon a načerpat tak čerstvý vzduch a sluníčko. V loňském roce jsme na žádost dvou rodin již obdobným způsobem upravili dva byty v Kotykové aleji, které ale nejsou plně pro vozíčkáře. Vyhovují však požadavkům současných nájemníků, kteří by ve standardním bytě bez úprav jen těžko mohli se svým zdravotním omezením plnohodnotně bydlet. (pav, las)

ROZŠÍŘENÍ POSKYTOVÁNÍ PEČOVATELSKÝCH SLUŽEB

Na konci roku 2017 jsme požádali Královéhradecký kraj o možnost rozšíření poskytování pečovatelských služeb. Naši žádosti bylo vyhověno, a proto k naší radosti, počínaje únorem 2018, rozšiřujeme poskytování pečovatelských služeb v Lázních Bělhradě a přilehlých obcích ve všední den od 07:00 do 19:00 hod. V souvislosti s rozšířením služeb jsme také rozšířili počet pečovatelek v terénu na 3. Myslíme si, že tento krok je velký posun vpřed a budeme tak moci poskytnout více služeb většímu počtu klientů. (pav)

NOVÝ MĚSTSKÝ ÚŘAD

Tři dny (7. až 9. ledna) zasedala odborná porota otevřené architektonické soutěže na nový městský úřad v Lázních Bělhradě. Sedmičlennou porotu čekala nelehká práce, neboť musela vybírat z rekordního počtu 58 návrhů zaslaných architekty ze 4 zemí. Výsledky architektonické soutěže musela ještě schválit na svém zasedání 17. ledna rada města, která byla povinna respektovat rozhodnutí architektonické poroty. Teprve poté byli informováni o výsledcích soutěže autoři návrhů, kteří měli 15 dnů na zaslání připomínek. Následně zahájilo město v souladu se zákonem o veřejných zakázkách jednací řízení bez uveřejnění na zpracování projektové dokumentace s autory vítězného návrhu. Z těchto důvodů budeme o výsledcích architektonické soutěže podrobně informovat až v dubnovém čísle Bělhradských listů. Zároveň ve dnech 6. až 29. dubna 2018 proběhne v Památníku K. V. Raise výstava všech architektonických návrhů nové radnice. (šup, alf)

PARKOVÁNÍ V ULICÍCH MĚSTA

V poslední době se na nás obrací stále více občanů, kteří si stěžují na parkování vozidel v místech, kde to není dovoleno, a dále také na s tím související poškozování zelených ploch podél komunikací. V této věci jsme již mnohokrát jednali s Lázněmi Bělhrad, a. s. tak, aby se snažily problém v ulicích nejlépe k lázním řešit vlastním parkovištěm, jeho rozšířením, ev. umožněním parkování klientů a zaměstnanců zdarma na parkovišti u hotelu Strom života. Dále pak věc poměrně často řešíme i přímo s Policií ČR Jičín a Nová Paka a nejedná se pouze o ulice poblíž lázní. Když pominu zákonné možnosti řešení, narážíme především na jednáni samotných řidičů, kteří parkují doslova, kde se jim zachce a tím jednak velmi ztěžují průjezdnost jednotlivých ulic, ale také poškozují zelené plochy a chodníky lemující jednotlivé ulice. Myslím, že by se měli všichni, kterých se daný problém týká, zamyslet, nebát se udělat pár kroků navíc a parkovat v místech, kde nebudou překážet v provozu, nebo poškozovat prostranství. Vozidel je obrovské množství, parkovací stání prakticky nejsou kde udělat, a tak by nebylo občas na škodu jít přes město pěšky, než neustále, i na relativně krátké vzdálenosti, jezdit

všude auty. Problém se samozřejmě netýká nás všech. Ten, kdo se v tomto poznává, jistě ví a pokusí se pro nápravu něco udělat. Pomůžeme to nakonec úplně všem. (pav, las)

TŘÍKRÁLOVÁ SBÍRKA

Tradiční Tříkrálová sbírka proběhla v Lázních Bělhradě od 6. do 9. ledna. V letošním roce byl výtěžek sbírky 70.722 Kč (loni 55.958 Kč). A hlavně – koledníky to bavilo s vědomím, že pomáhají dobrým věcem... Zúčastnilo se 13 skupinek s doprovodem. Poděkování patří všem, kteří přispěli a paní Wagenknechtové za skvělou spolupráci při početí pokladniček a počítání peněz. (jito, lau)

VANDALOVÉ OPĚT NEZKLAMALI A ZAHÁJILI NOVÝ ROK

Hned na začátku roku se jim podařilo rozbít sklo na meteorologickém sloupu Kadavý a plexisklo na vývěsní skřínce města u veřejných záchodků. Oprava přišla na 5.000 Kč. (las)

FOTBALOVÝ TURNAJ

V sobotu 6. ledna se v bělohradské sportovní hale SOU uskutečnil jediný turnaj Zimní halové ligy KFS v kategorii U11 a U12. Turnaje se zúčastnilo 12 výběrů Okresních fotbalových svazů. V kategorii U11 patřilo prvenství OFS Rychnov nad Kněžnou, ve starší kategorii OFS Hradec Králové.

Za výběr OFS Jičín nastoupili i hráči Javorky-Miletina: Zleva Tomáš Urban, Jiří Vaníš, Tadeáš Šír, Jiří Tázlar a Denis Podolský. (če, ms)

Tady všude se BRUSLILO II.

První přírodní bělohradské kluziště se začalo budovat na cvičišti za sokolovnou. Průkopníkem byl Karel Knejfl, náčelník Sokola a majitel železářství na náměstí. Náčelník Knejfl chtěl vytvořit lepší prostředí pro hokej, který měl rád jeho syn Zdeněk, pozdější místní hokejista. Objevil se však problém. Sokolské cvičiště bylo do kopce, mělo výškový rozdíl 80 cm! Muselo se začít s odkopem zeminy z horní části. Bez mechanizace se podařilo snížit terén o polovičku. Poté pomohl Eda Jakoubek. Ten přivedl z jejich hospodářství na Třetí straně koně a pluh. Vznikla slušná rovina a při prvních mrazech se začalo kropit. Bělohradské přírodní kluziště bylo na světě.

Psal se prosinec 1936. Jarda Weinbauer, který dlouhé roky patřil mezi nejlepší místní hokejisty, měl dva roky. Další dobrí

hráči – Olda Vinčálek a Slávek Forman – začali chodit do první třídy...

„Kluziště za sokolovnou mám spojené s postavou nekompromisního **„správce“** Karla Bareše. Ten na led nikoho nepustil v botách a s výrokem **„sůň boty“** to pečlivě hlídal. Taky nikoho nenechal bruslit bez zaplacení jedné koruny. Jednou, při uhelných prázdninách v 79, jsem mu pomáhal přendávat neteř Jitku na sáňkách přes bránu kluziště. Dodnes nechápu, že nám sáňky i s malou Jitkou nespadly,“ vrací se ke kluzišti za sokolovnou starosta Pavel Šubr.

Dnes, kdy bez zimního stadionu nejde plně provozovat hokej, je na „sokoláku“ omezená ledová plocha s mantinely. Na měsíc, dva. A to musí být sakra dobrá zima...

Hluboký rybník, Hlubák. Tady dlouho držel krásný, tmavomodrý led, co při bruslení tajemně zvonil a hučel, jako blízký les... „Velká parta bělohradských kluků i holek sem jezdila bruslit. Hráli jsme na ‚vlka‘, co kličkoval mezi patnácti, dvaceti ovečkami... Když jsme byli z hokeje a lítání určení, nakopli jsme patkou kanady led a lokali vodu přímo z Hlubáku,“ vypráví mi Milan Sedláček. „Jarda Václavík nám povídá, volové, co blbnete, když kousek odtud je Brdík a hospoda Špůrovejch. Jarda sedl na maneta bez sedla, na záda si vzal zelenej batoh. Ani si nesundal brusle a vyrazil na Brdík. I s bruslema na nohou šel do šenku a přivez nám dobrejch dvacet piv... Když se vrátil, tak mu říkám, že je jako Franta Štastnej, co taky bez sedla porazil v Brně v šedesátým na Velký ceně Giacoma Agostiniho, když se Ital bál a v Kohoutovicích přibrzdil na volejový skvrně.“

„Náš hokejovej pláček by u dolnoveský hasičárny. Taky jsme chodili bruslit pod fabriku i na zatopenou zahradu Vaňurových, pozdějc na rybník Novajs u Hrušků,“ vrací se o dobrých padesát let zpátky Zdeněk Janák ze široké hokejové rodiny, ve které hrál prim jeho bratr Václav, legendární bělohradský obránce. „Jednou jsem vytáhnul bráchovi z báglu jeho kanady a šel za sokolák bruslit. Vašek odjel někam na mistrák s báglem bez bruslí. Musel si tam půjčit náhradní, šíleně nadával, jakej to jsem vůl... Od Ježíška jsem dostal svoje vlastní krásný kanady!“

Další „bruslařskou“ zastávkou jsou Hoření Lány, kde říčka Heřmanka vytvořila menší rybník – Zezulkův. „Byli jsme celí nedočkaví a hned jak udeřily první mrazy, jsme zkoušeli, jestli nás led na Zezuláku udrží. Z kraje byl led odtátej, proto jsme si dali prkno a po něm jsme vltli na led. Jednou Jarka Brádlů skočil na rybník rovnou, bez toho prkna. Led držel. Jarka bruslil furt dokola, sám, led pod ním hučel a nebezpečně se vlnil. Najednou se Jarka uprostřed zastavil a vtom se pod ním led prolomil. Křičel na nás, abychom mu hodili prkno, bylo tam asi metr vody. Po něm vylez na břeh... Brusle i tepláky od bláta. Nic si nesvlíkal, celej zmrzlej i v těch bruslích, které narazil do šlapek, frčel na kole domů do Lánů. Vltl do ložnice, a jak byl celej od bláta, tak si vlezl do postele a přikryl se peřinou,“ vzpomíná na klukovské bruslení v Lánech Jirka Dědek, stále dlouholetý hokejový golman. „Když se setmělo, tak nás pan Zezulka pozval na čaj do světnice. A my říkali, pane Zezulko, jak to bylo s tím americkým bombardákem, co spadnul u Hřidelce...? Vypravoval nám to po pátý, šestý, my to furt chleli slyšet!“

I další z rodiny Janákových, 39letý Pavel mi upřesňuje zajímavou zamrzlou plochu. No „plochu“, posuďte sami: „Když zamrzla louka proti Wagnerově chalupě, tak jsme vyrazili tam. Vikovi, Kiecovi, Petr Tomášek, kluci z Vachkovy ulice. Hráli jsme na honěnou, po potůčku se dalo dojet do Bažárny pomalu až k tenisové chaloupce. Táhli jsme s sebou sánky na přezutí. Kličkovali mezi stromy a křovím... Srnky nás z dálky pozorovaly.“

Určitě jsem na některá ledová místa v okolí našeho města zapomněl. Namátkou: Horní Nová Ves a náhon kolem fabriky, Javorka na Koutech, rybníček mezi Šulcovými a Wagnerovou chalupou, rozvodněná Heřmanka na louce pod Farákem... I já mám ve své klukovské hlavě bruslení v Prostřednáku na louce za Keřikem. Je fajn, když ledové místo obsahuje drobný příběh. A tak se budu těšit na konec roku 2018, kdy může pokračovat povídání s názvem **Tady všude se bruslilo III.**

Eduard Čeliš,
foto: Ladislav Stuchlík,
archiv

Hned jak Javorka zamrzla, nastoupili bruslaři na led.
H. N. Ves 1983

Historické fotky z Bělohradu

1

Nová prodejna v Horní Nové Vsi při svém otevření v roce 1984

2

Prodejna v Horní Nové Vsi „U Mikulášků“ v roce 1958

3

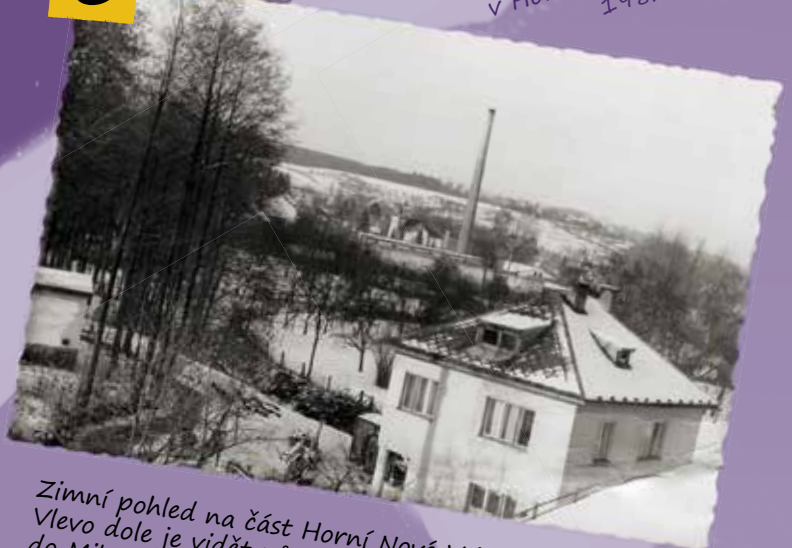
Další z prodejen v Horní Nové Vsi v roce 1982

4

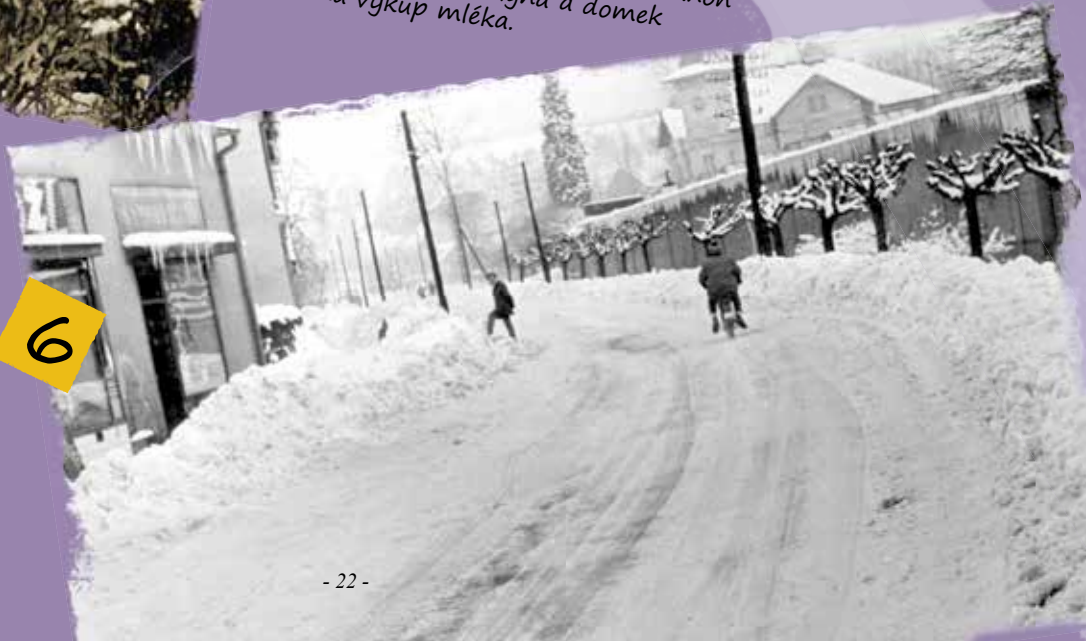
Zimní pohled na lékárnu a Lázeňský hotel

5

Zimní pohled na část Horní Nové Vsi. Vlevo dole je vidět původní náhon do Mikulova mlýna a domek na výkup mléka.

6

Tolik sněhu bylo na Horní Nové Vsi v roce 1970

7

Fotka ze „Slivkova háje“ před 1. světovou válkou ukazuje, že sáňkování nebylo pouze zábavou dětí.

8

Kříž v Prostřední Nové Vsi stával u cesty vedoucí poli do Lánů a na Křížovku.

9

Historická partie z Bažantice

10

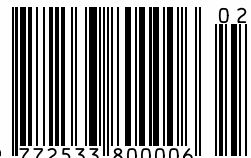
Na fotografii z Horní Nové Vsi je zajímavé, že původně stával pomník padlým z 1. světové války dál od silnice. Je také dobře vidět zadní stěna letního kina.

ISSN 2533-8005

9 772533 800006

02